

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΔ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1995

ΑΡΙΘ. 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, 'Ο άγιος 'Ιωσήφ ό ύμνογράφος. — Μητροπ. Πατρών Νικοδήμου, Μηνύματα Μεγάλης Έβδομάδος. — Έπισκ. Άγγελώου Εύθυμίου, Οί σκολές του χριστιανού. — 'Ιωάννου Φουντούλη, Άπαντήσεις σε λειτουργικές, κανονικές και άλλες άπορίες. — Άρχιμ. Γεωργίου Στέφα, 'Ιστορική ήμερα στο 'Ιντσόν Κορέας. — Άρχιμ. 'Ιεροθέου Βλάχου, 'Η επικαιρότητα της 'Ορθοδόξου Παραδόσεως. — 'Επιστολή 'Ιερού Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος. — Άρχιμ. Μ. Φ., 'Επισημάνσεις. — Άρχιμ. Χρυσ. Π. Άβαγιανού, Νεομάρτυρες και νεοελληνική πραγματικότητα. — Άρχιμ. Κων. Γ. Χαλαμπόπουλου, Τό έργον του πνευματικού ανθρώπου κατά τον προφήτην 'Ιερεμίαν. — Νικ. Κ. Δρατσέλλα, 'Η ΙΓ' Κατήχησις προς φωτιζόμενους του άγίου Κυρίλλου 'Ιεροσολύμων. — 'Επίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Άθηναι, 'Ιασιού 1 — Τηλέφωνο
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπο-
γραφείου: Σωκράτης Μαυρογόνα-
τος, 'Ηπειρώου 132 — Πέραμα.

'Ο άγιος 'Ιωσήφ ό ύμνογράφος

Διανύοντες την περίοδο της Άγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής και προετοιμαζόμενοι για τον έορτασμό του «στανρωσίμου» και «άναστασίμου» Πάσχα, άπολαμβάνουμε στις άκολουθίες των ήμερών θαυμάσια δημιουργήματα μεγάλων ύμνογράφων και μελωδών. Άνάμεσα σ' αυτούς ξεχωριστή θέση κατέχει ό άγιος 'Ιωσήφ ό ύμνογράφος, του όποιου τη μνήμη έορτάζουμε την 3η 'Απριλίου.

«'Η καλλικέλαδος» αυτή «άηδών της 'Εκκλησίας» γεννήθηκε τό έτος 816 στις Συρακούσες της 'Εκκλησίας, από όπου περι τό 827, για ν' άποφύγη τις κακουχίες εκ μέρους των κατακτητών Σαρακηνών, κατέφυγε με την οικογενειά του στην Πελοπόννησο. Άπό εκεί πήγε στην Θεσσαλονίκη, όπου ανταποκρινόμενος σε θεία κλήσι, σε ήλικία 15 ετών έγινε δόκιμος μοναχός. Άργότερα εκάρη μοναχός και στη συνέχεια, αφού χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, μετέβη στην Βασιλεύουσα των πόλεων. Τό 841 του άνετέθη να ταξιδεύση από την Κωνσταντινούπολι στην Ρώμη, για να μεταφέρει πληροφορίες και μηνύματα, που άναφέρονταν στις κακοδοξίες και βιαιοπραγίες των εικονομάχων. Κατά τό ταξίδι αυτό έπεσε στα χέρια πειρατών, οι όποιοι τον μετέφεραν και φυλάκισαν στην Κρήτη. Μετά την άπελευθέρωσί του επανήλθε στην Κωνσταντινούπολι, όπου τό 850 ίδρυσε μοναστήρι. Τό 856 ως φίλος του εκτοπισθέντος πατριάρχου 'Ιγνατίου εξορίσθηκε στην Χερσώνα της Κριμαίας. 'Επανήλθε στην Κωνσταντινούπολι στα χρόνια της δευτέρας πατριαρχίας του 'Ιγνατίου, ό όποιος τό 867 τον τοποθέτησε ως σκενοφύλακα της Άγίας Σοφίας. Τη θέση αυτή ό άγιος 'Ιωσήφ διετήρησε έως τον θάνατό του (3 'Απριλίου 886), ακόμη και στα χρόνια της δευτέρας πατριαρχίας του 'Ιερού Φωτίου, ό όποιος τον είχε εκτιμήσει ιδιαίτερος.

'Η κυρία άσχολία του άγίου 'Ιωσήφ ήταν ή ύμνογραφία, με την όποία συνετέλεσε και αυτός στην πλήρη επικράτησι του «μοναστικού τύπου» της λατρείας, ό όποιος για να υπεριοχύση έγινε άσματικώτερος του εκτοπισθέντος «κοσμικού» ή «άσματικού» λατρευτικού τύπου, που στους προηγούμενους αιώνες χρησιμοποιείτο στις ένορίες των πόλεων (Περισσότερα βλ. στη μελέτη: Ευάγγ. Θεοδώρου, Παρατηρήσεις επί της 'Ιστορίας του κοσμικού και μοναστικού τύπου της Λατρείας, εν Άθήναις 1972).

'Ολοι οι φιλακόλουθοι Χριστιανοί γνωρίζουν ότι ή Άκολουθία του Άκαθίστου 'Υμνου έγινε λαοφιλης και με τον Κανόνα της, σπουδαιότατο ύμνογραφικό κείμενο, στο όποιο ό εκ Σικελίας άγιος 'Ιωσήφ συμπλέκει λόγον και μέλος άρμονικώς, για να δη-

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Α' ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ ΕΣΠΕΡΑΣ
(ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ)

Τού Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ

5. ΑΛΗΘΗΣ ΚΑΙ ΨΕΥΔΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑ

«Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς»

Μὲ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα εἶναι φυσικὸν νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν σκέψιν μας ὅλα ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα συνδέονται μὲ τὰ Πάθη τοῦ Κυρίου. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ δύο μαθηταί, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰούδας. Ὁ πρῶτος Τὸν ἠρώτη καὶ ὁ δεύτερος Τὸν ἐπρόδοσεν. Ἐνῶ ὅμως οἱ δύο αὐτοὶ μαθηταὶ συναντῶνται εἰς τὸ ὅτι ἔκαναν κάτι εἰς βάρος τοῦ Κυρίου, δὲν συναντῶνται καὶ εἰς τὴν μετάνοιαν. Φαίνεται ὅτι καὶ οἱ δύο μετεμελήθησαν διὰ τὰς πράξεις των· ἀλλὰ τοῦ μὲν Ἰούδα ἡ μεταμέλεια ἦτο ψευδῆς ἐκδήλωσις μετάνοιας, ἐνῶ τοῦ Πέτρου ἡ μετάνοια εἶναι γνήσιος τύπος τῆς ἀληθινῆς μετάνοιας. Ἄς ἐμβαθύνωμεν εἰς τὰς δύο περιπτώσεις, διὰ νὰ κατανοήσωμεν τὴν ψευδῆ καὶ τὴν ἀληθῆ μετάνοιαν.

1. Ὁ Ἰούδας, μετὰ τὴν πράξιν του, σὲ κάποια στιγμή, πιεζόμενος ἀπὸ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεως, ἔρχεται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐκοπᾶ εἰς μίαν ἔκφρασιν μεταμελείας: «μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ

τοῖς πρεσβυτέροις λέγων ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶν». Εἰς τὴν πράξιν καὶ τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν τοῦ Ἰούδα συναντῶνται ὠρισμένα δείγματα, τὰ ὁποῖα, ἐκ πρώτης ὄψεως, θὰ μπορούσαν νὰ ἐκληφθοῦν ὡς δείγματα μετάνοιας. Διότι ἐν πρώτοις «μετεμελήθη»· δεύτερον ἐπιστρέφει τὰ ἀργύρια· καὶ τρίτον λέγει «ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶν». Παρὰ ταῦτα, καὶ ἡ πράξις καὶ οἱ λόγοι τοῦ Ἰούδα, κάθε ἄλλο παρὰ ἐνδειξις ἀληθινῆς μετάνοιας εἶναι. Διότι ἐνήργησεν ἔτσι, πιεζόμενος ἀπὸ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεως, ἐπειδὴ ἐφθασεν εἰς ἀφόρητον ψυχολογικὴν κατάστασιν καὶ περιήλθεν εἰς μεγάλην ἀθλιότητα. Καὶ διὰ τοῦτο κινεῖται μὲ στασιμαδικότητα καὶ, οὕτως εἰπεῖν, μεταμέλεια. Ἀλλὰ ἡ μεταμέλεια του δὲν προχωρεῖ εἰς βάθος, κατὰ τὸν τρόπον θετικὸν καὶ δημιουργικόν, διὰ νὰ τὸν κἀνῃ νὰ συνέλθῃ καὶ νὰ καταφύγῃ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ νὰ εἴπῃ σὲ Ἐκεῖνον τὸ «ἡμαρτον», ἀλλὰ «ἀπελθὼν ἀπήγγαστο». Ἡτοκτόνησε. Ἀπηγχονίσθη. Τραγικὴ περίπτωση ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος «μετεμελήθη», καὶ ὅμως ἡ μεταμέλεια του αὐτὴ δὲν ταυτίζεται πρὸς τὴν μετάνοιαν. Πόσοι καὶ πόσοι ἄνθρωποι μεταμελοῦνται διὰ τὰς πράξεις των, καὶ ἐν

μουρογῇ ἱερῇ μεταρσίωσι. Ὁ Κανὼν αὐτὸς ἔχει ἀκροστιχίδα ἑμμετρῆ (ἰαμβικῆ): «Χαρᾶς δοχεῖον σοὶ πρέπει χαίρειν μόνῃ», πὺν ἐπεκτείνεται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ὑμνογράφου. Ὁ Ἰωσήφ συνέθεσε τὰ τροπάρια τοῦ Κανόνος, ἐνῶ οἱ εἰρμοί, πὺν βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴν ἀκροστιχίδα, σχετίζονται πρὸς τὸ Εἰρμολόγιο. Ὁ Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου διακρίνεται γιὰ τὸν πλοῦτον τῶν ποιητικῶν θεομητορικῶν ἐκφράσεων: «γῆς τὸ θεμέλιον», «θρόνος πύρινος», «ἐμψυχος τράπεζα», «ἀφλεκτος βᾶτος», «νεφέλη ὀλόφωτος», «ρόδον τὸ ἀμάραντον» κ.λπ. Πολλὲς ἀπὸ τὶς θεομητορικὰς ἐκφράσεις τοῦ Κανόνος σταχυολογήθησαν ἀπὸ παλαιότερα πατερικὰ ἢ ὑμνογραφικὰ ἔργα.

Τὸ ἁρμονικὸ αὐτὸ αἰσθητικὸ συνταίριασμα μορφῆς καὶ περιεχομένου εἶναι ἐκδηλὸν σὲ ὅλη τὴν ὑμνογραφικὴ παραγωγή τοῦ ἐκ Σικελίας ἀγίου Ἰωσήφ τοῦ ὑμνογράφου, τῆς ὁποίας μόνον ἓνα τμήμα ἔχει ἐνταχθῆ στὰ ἐν χρήσει λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὁ ἅγιος Ἰωσήφ συνέταξε κύκλον

Κανόνων ἀπὸ τὴν Δευτέρα τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῆς Τεσσαρακοστῆς ἕως τὸ Σάββατον πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς. Γιὰ τὶς ἡμέρας τῆς Τεσσαρακοστῆς, ἐκτὸς τῶν Σαββάτων, ὁ Ἰωσήφ ἔγραψε δύο σειρὰς Τριωδίων καὶ Στιχηρῶν.

Ὁ ἐπισημονικὸς κλάδος τῆς Ὑμνολογίας πρέπει νὰ συνεχίσῃ τὴν προσπάθειαν γιὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς πατρότητος τῶν ὕμνων, πὺν σχετίζονται εἴτε πρὸς τὸν ἐκ Σικελίας ἅγιον Ἰωσήφ τὸν ὑμνογράφο, εἴτε πρὸς τὸν –ἀδελφὸν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου– ἅγιον Ἰωσήφ τὸν Στουδίτην, Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης. Ὡς ἐπισημαίνει ἡ κριτικὴ ἔρευνα, σὲ πολλὰς περιπτώσεις, κατὰ τὶς ὁποῖας ἀναφέρεται ὡς ποιητῆς ὕμνων «Ἰωσήφ», δὲν εἶναι βέβαιον, ἐὰν πρόκηται περὶ τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Στουδίτου ἢ περὶ τοῦ ἐκ Σικελίας Ἰωσήφ τοῦ ὑμνογράφου. Συχνὰ ὑπάρχει ἡ ὑπόνοια ὅτι ὕμνοι ἀποδίδονται στὸν ἓνα ἐκ τῶν δύο, ἐνῶ ἐποιήθησαν ἀπὸ τὸν ἄλλον.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Θ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

τούτοις παραμένουν ἀμετανόητοι σὰν τὸν Ἰούδα! Πόσοι φαίνονται ὅτι μετανοοῦν δι' ἓνα σφάλμα — ἰδίως ὅταν τὸ σφάλμα τους ἔχη συνέπειες — διότι θὰ ἤθελαν νὰ μὴ εὐρεθοῦν ὑπόλογοι δι' αὐτὴν τὴν πράξιν, καὶ ἐν τούτοις δὲν προχωροῦν εἰς ἀληθὴ μετάνοιαν. Δὲν ἔρχονται εἰς τὸν Σωτῆρα νὰ ζητήσουν τὸ ἔλεός Του, ἀλλὰ ἀφίνουν τὸν ἑαυτὸν τους νὰ μένη ὑπὸ τὸ βάρος τῆς εὐθύνης, παρ' ὅλον ὅτι κάπως μετεμελήθησαν· καὶ ἀποθνήσκουν ἀμετανόητοι.

2. Ἴδου ὁμως ὁ Πέτρος. Ἐκεῖνος, ὅταν «ὁ ἀλέκτωρ ἐφώνησε» καὶ τοῦ ὑπενθύμισε τὴν πράξιν τῆς τριπλῆς ἀρνήσεως τοῦ Κυρίου, «*ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς*». Ὑπὸ τὴν σύντομον αὐτὴν φράσιν τοῦ Εὐαγγελίου περικλείονται τὰ δείγματα τῆς μεταμελείας τοῦ Πέτρου.

α) «*Ἐξελθὼν ἔξω*». Ἴδου ἡ πρώτη κίνησις τοῦ Πέτρου. Ἀποσύρεται, βγαίνει ἔξω, διὰ νὰ εὐρεθῆ μόνος. Καὶ ἐκεῖ προβαίνει εἰς περιουλλογὴν καὶ αὐτοσυγκέντρωσιν.

«*Ἐξελθὼν ἔξω*». Ἀποσύρεται, διὰ νὰ σκεφθῆ τί ἔκαμε, καὶ νὰ κατανοήσῃ τὴν βαρῦτητα τῆς πράξεώς του. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον γνῶρισμα τῆς μετανοίας. Ὁδηγεῖται ὁ πιαστής εἰς πλήρη συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητος. Λέγομεν πλήρη συναίσθησιν, διότι μόνη ἡ συναίσθησις δὲν σημαίνει πραγματικὴν μετάνοιαν. Εἶναι αἱ πρῶται νύξεις τῆς συνειδήσεως. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐκεῖνος ποῦ μετανοεῖ πραγματικὰ παίρνει τὸ ζήτημα σοβαρά. Τὸν ἀπασχολεῖ σπουδαίως. Αὐτοελέγχεται καὶ ἀνακρίνεται, διὰ νὰ εὕρῃ καταλεπτῶς τὰ σφάλματά του, διὰ νὰ κατανοήσῃ τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίας του, καὶ νὰ ἔχη σαφὴ αὐτογνωσίαν, τ. ἔ. ἐπίγνωσιν καὶ ἔλεγχον τῶν ἔργων καὶ λόγων καὶ σκέψεων καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ ἐνεργειῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεών του. Καὶ τότε, ὅταν, μὲ καθρέπτῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐστραμμένον τὸ ὄμμα πρὸς τὴν συνείδησιν, θὰ ἐλέγχῃ ἔτσι τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὁ ἀμαρτήσας, θὰ ὑπάρχει τὸ πρῶτον ἀληθὲς δεῖγμα τῆς γνησίας μετανοίας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ κατανόησις τῆς ἀμαρτωλότητος τοῦ ἀνθρώπου ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ σαφηνείᾳ.

β) Ἄλλ' ὁ Πέτρος ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὸ ἀμαρτωλὸν περιβάλλον, διὰ νὰ φύγῃ μακρὰ καὶ ἀπὸ τὸν τόπον καὶ τὰ πρόσωπα ποῦ τὸν συνδέουν μὲ τὴν προδοσίαν. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ δεύτερον γνῶρισμα τῆς γνησίας μετανοίας τὸ ὅτι ὁ μετανοῶν ἀποχωρίζεται ὀριστικὰ ἀπὸ πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ καταστάσεις, συμφέροντα κ.λπ. ποῦ τὸν συνδέουν μὲ κάποια ἀμαρτίαν. Εἶναι ἀπαραίτητον νὰ κόψῃ αὐτοὺς τοὺς δεσμούς, νὰ ὀπλισθῆ μὲ θέλησιν, νὰ λάβῃ ἀπόφασιν νὰ ἀποχωρισθῆ τὰ συννόχα πρόσωπα καὶ ἐπιλήψιμα πράγματα, ὅσονδήποτε

προσφιλῆ καὶ ἂν τοῦ εἶναι, διὰ νὰ μετανοήσῃ, διαχωρίζων τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὀριστικὰ ἀπὸ ὅ,τι ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀμαρτίαν του, διότι ὑπάρχει τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ὑποτροπῆς, ὁ κίνδυνος νὰ ξαναζωτανέψουν μέσα του αἱ ρίζαι τοῦ κακοῦ (νὰ δημιουργηθῆ ἀνάπλασις εἰκόνων καὶ ἐρεθισμάτων, ὅπως διαπιστώνει ἡ ψυχολογία), καὶ ὁ ἄνθρωπος πάλιν, λόγῳ τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς κλίσεως ποῦ ἔχει πρὸς τὸ κακόν, νὰ σημειώσῃ καὶ ἄλλας πτώσεις. Ἐπομένως εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἀπόστασις «ἀπὸ παγίδος ἧς συνεστήσαντο ἡμῖν, καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν» (Ψαλμ. ρμα' 9).

γ) Τελευταῖον, ἄς προσέξωμεν ὅτι ὁ Πέτρος «*ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς*». Αὐτὸ εἶναι τὸ τρίτον δεῖγμα τῆς γνησίας καὶ ἀληθοῦς μετανοίας. Πράγματι ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἤρchiσε νὰ λέγῃ «ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω καὶ μερμιήσω ὑπὲρ τῆς ἀμαρτίας μου» (Ψαλμ. λζ' 39) θλίβεται ἀσφαλῶς, πονεῖ, λυπεῖται καὶ «*κλαίει πικρῶς*». Ἀλλὰ δὲν ἔρχεται εἰς ἀπόγνωσιν. Λυπεῖται τὴν σωτήριον λύπην. Πενθεῖ διὰ τὰς ἀμαρτίας του. Καὶ μετέχει τοῦ μακαρισμοῦ τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποιος εἶπε: «μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται». Ὁ μακαρισμὸς αὐτὸς ἀναφέρεται εἰς τὸ πένθος τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ εἰς τὸν πιστόν, ὅταν ἀντιληφθῆ τὴν πτώσιν του. Καὶ ἐνῶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἰούδα ἔχομεν τὴν λύπην ἐκείνην «*ἦ τις θάνατον κατεργάζεται*» — φέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον κατάθλιψιν ποῦ τὸν ὀδηγεῖ εἰς πλήρη ἀπόγνωσιν — στὴν περίπτωσιν τοῦ Πέτρου ἔχομεν λύπην σωτήριον. Ὁ Πέτρος «*ἐκλαυσε πικρῶς*», ἔχει ὁμως τὴν «κατὰ Θεὸν λύπην» ἢ ὁποία «μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται» (Β' Κορ. ζ' 10). Ἐλπίζει εἰς τὸν Θεὸν καὶ δὲν σταματᾷ στὴν συντριβὴν, ἀλλὰ προχωρεῖ εἰς διόρθωσιν καὶ ἀνάρθωσιν· καὶ εἰς ἀνόρθωσιν ἀπὸ τὴν πτώσιν τῆς ἀμαρτίας.

Αὐτὰ τὰ δείγματα τῆς ἀληθοῦς μετανοίας πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν ψυχὴν κάθε χριστιανοῦ. Καὶ μὲ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα, ἄς θελήσῃ ὄχι ἀπλῶς νὰ μεταμεληθῆ ὁποῖος βαρύνεται ἀπὸ ἀμαρτίας, ἀλλὰ νὰ μετανοήσῃ εἰλικρινῶς, ἀποχωριζόμενος ἀπὸ ὅ,τι τὸν συνδέει μὲ πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ καταστάσεις ἀμαρτωλάς. Καὶ θλιβόμενος διὰ τὰς ἀμαρτίας του, νὰ ἀνορθωθῆ. Καὶ τότε, τὰ Πάθη τοῦ Κυρίου, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῆς παρουσίας ἐσπέρας θὰ παρακολουθήσωμεν καὶ θὰ προσκυνήσωμεν, θὰ εἶναι διὰ τὸν ἐν μετανοίᾳ χριστιανὸν ἡ ἐλπίς τοῦ ἔλεους καὶ τῆς σωτηρίας. Διὰ νὰ δύναται νὰ προσέλθῃ μετὰ παρηγορίας εἰς τὸν θρόνον τῆς χάριτος, διὰ νὰ εὕρῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος καὶ τὴν σωτηρίαν (Ἐβρ. δ' 16). Ἀμὴν.

5. ΟΙ ΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

Τού Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Γιὰ πολλοὺς ἀνθρώπους, τὸ θέμα τοῦ ἐνδύματος περιορίζεται στὰ ρούχα πὺν φοροῦν ἢ σὲ αὐτὰ πὺν πρέπει νὰ ἀποκτήσουν. Τὸ μόνο πὺν τοὺς ἀπασχολεῖ εἶναι τὸ «τί θὰ φορέσω» ἢ «τί ρούχα θὰ ἀγοράσω»... Στὴν ἴδια, ἐπίσης, γραμμὴ κινούνται καὶ πολλοὶ ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοί, τῶν ὁποίων οἱ συστάσεις καὶ ὑποδείξεις πρὸς τοὺς χριστιανοὺς περιορίζονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο στὰ φυσικὰ ἐνδύματα καὶ τὴ μορφολογία τους.

Ἔτσι, τὸ θέμα τοῦ ἐνδύματος εἶναι πολὺ εὐρύτερο καὶ ἔχει, ἐκτὸς ἀπὸ τίς φυσικές, καὶ ὑπερφυσικὲς διαστάσεις. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ καὶ οἱ χριστιανοὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν, ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κοσμικὴ ἐνδυματολογία, ὑπάρχει καὶ μιὰ **χριστιανικὴ ἐνδυματολογία** πὺν ἀναφέρεται στὶς ὑπερφυσικὲς διαστάσεις τοῦ ἐνδύματος.

Ἡ χριστιανικὴ ἐνδυματολογία, εἰδικότερα, ἀναφέρεται στὰ ἐνδύματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ἐπενδύει τὰ μέλη της καὶ μὲ τὰ ὁποῖα προετοιμάζει τὴν ὀριστικὴ στολὴ τῆς ὑπαρξῆς τους, τὴ θεοῦφανη στολὴ τῆς αἰώνιας Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Μιὰ λοιπὸν ποιμαντικὴ ἐνδυματολογικὴ ἀγωγή πρέπει νὰ ἀναφέρεται ὡποσδήποτε στὰ ἐνδύματα καὶ τίς στολές, μὲ τίς ὁποῖες ἐπενδύει ἡ Ἐκκλησία τοὺς πιστοὺς. Οἱ βασικὲς στολές πὺν ἀπαρτίζουν τὴ χριστιανικὴ ἱματιοθήκη εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) Ὁ χιτῶνας τοῦ Βαπτίσματος: Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν βαπτίζεται, ἐκδύεται τὰ ρούχα πὺν φορεῖ καὶ ἐνδύεται ἕνα **λευκὸ χιτῶνα**. Ἡ συμβολικὴ αὐτὴ κίνηση ἐκφράζει τὴν ἐσωτερικὴ ἀλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου πὺν συντελεῖται μὲ τὸ ἅγιο Βάπτισμα: τὰ ρούχα πὺν ἀποβάλλει συμβολίζουν τὴ μεταπτωτικὴ κατάσταση τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν, συμβολίζουν τὸν «παλαιὸν ἄνθρωπον», ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ὁ χιτῶνας ἐξάλλου, συμβολίζει τὸ νέο τρόπο ζωῆς πὺν ἀρχίζει νὰ ζεῖ ὁ ἄνθρωπος, συμβολίζει τὸν «καινὸν ἄνθρωπον» καὶ τὸ λευκὸ χρώμα συμβολίζει τὸ φῶς τῆς Χάρης καὶ τῆς ἀλήθειας τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ (πρβλ. τὰ λευκὰ ἱμάτια τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴ Μεταμόρφωση, Ματθ. ιζ' 2). Ὁ χριστιανός, ἐπομένως, μὲ τὸ Βάπτισμα, ντύνεται τὸν Χριστό, ἢ ἀνθρώπινη φύση του, δηλαδή, ἐπενδύεται μὲ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ καὶ ὀλόκληρη ἢ ψυχοσωματικὴ ὑπαρξὴ του φωτίζεται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν πραγματικότητά ἐκφράζει ὁ ἀπόστο-

λος Παῦλος, λέγοντας: «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε» (Γαλ. γ' 2, πρβλ. καὶ Ρωμ. 5' 3).

Ὁ βαπτισματικὸς χιτῶνας συμβολίζει, ἐπίσης, τὴν ὑπέρβαση τῶν φυλετικῶν καὶ κοινωνικῶν διακρίσεων, καθὼς καὶ τῆς διαίρεσης καὶ διαφορᾶς τῶν δύο φύλων. Ὁ χιτῶνας τοῦ Βαπτίσματος ἀποκαθιστᾶ τὴν ἰσοτιμία, ὁμοτιμία καὶ ἐνότητα τῶν δύο φύλων, ὅπως τόσο ἐκφραστικὰ τὸ κηρύττει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Πάντες υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἐνὶ δούλῳ οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θήλυ. Πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ' 26-28).

Ἡ κατάργηση τῶν φυλετικῶν καὶ κοινωνικῶν διακρίσεων, ἢ ἰσότητά τῶν δύο φύλων καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῆς γυναικίας εἶναι θέματα πὺν συνάπτονται οὐσιαστικὰ μὲ τὸ μυστηριακὸ ἐνδύμα τοῦ Βαπτίσματος. Ὅσο οἱ ἄνθρωποι θὰ ἀγνοοῦν τὸν βαπτισματικὸ χιτῶνα, τόσο οἱ σκοποὶ αὐτοὶ θὰ εἶναι ἀνέφικτοι. Ἡ ἐμμονὴ στοὺς «δερμάτινους χιτῶνες» τῆς Πτώσης διακρινεῖ τὴ διάκριση, τὴ διαίρεση καὶ τὸν ἀνταγωνισμὸ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Μόνον ὅταν οἱ ἄνθρωποι ντυθοῦν τὸ μυστηριακὸ ἐνδύμα τοῦ Χριστοῦ, τότε θὰ ἀνακαλύψουν τὴν ἰσότητά καὶ ἐνότητα τῶν φυλῶν καὶ τῶν φύλων.

β) Ἡ στολὴ τοῦ καλοῦ ἀγῶνα: Ὁ χριστιανός, μὲ τὸ Βάπτισμά του, γίνεται ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ χιτῶνας τοῦ Βαπτίσματος εἶναι ἡ ἀθλητικὴ στολὴ του, ἢ στολὴ τοῦ «καλοῦ ἀγῶνα». Οἱ ἀθλητὲς φοροῦν τίς ἀθλητικὲς στολές τους καὶ μπαίνουν στὸν ἀθλητικὸ χῶρο καὶ στὸ στίβο, γιὰ νὰ ἀγωνισθοῦν. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ βαπτισμένος χριστιανός: ἀλειμμένος μὲ τὸ ἅγιο Ἐλαίον καὶ ντυμένος μὲ τὴ στολὴ τοῦ ἁγίου Χρίσματος, μπαίνει στὸν ἀγωνιστικὸ χῶρο τῆς ζωῆς καὶ ἀγωνίζεται τὸν «καλὸν ἀγῶνα».

Ὁ χριστιανός, ἐπομένως, δὲν πρέπει νὰ λησμονεῖ τὴν ἀθλητικὴ στολὴ τοῦ Βαπτίσματος. Δὲν πρέπει νὰ λησμονεῖ τὸν ἀγωνιστικὸ χαρακτήρα τῆς χριστιανικῆς του ιδιότητος. Ὁ χριστιανός δὲν εἶναι ὁ φίλαθλος τῶν κερκίδων, ἀλλὰ ὁ ἀθλητὴς καὶ ἀγωνιστὴς τοῦ στίβου.

(Συνεχίζεται)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ*

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

526. Κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἐπιταφίου πόσα καὶ ποιὰ ἐγκώμια πρέπει νὰ ψάλλονται, γιατί ὑπάρχει ἀσυμφωνία στὰ λειτουργικὰ βιβλία ποὺ χρησιμοποιοῦνται. (Ἐρώτηση π. Α. Π.).

527. Γιατί μέσα στὸ ἐπίσημο Τριώδιο μαζί μὲ τὰ ἐγκώμια τοῦ ὁρθοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ὑπάρχουν καὶ στίχοι τοῦ ἁμώμου καὶ δημιουργεῖται σύγχυση κατὰ τὴν ψαλμωδία; (Ἐρώτηση π. Κ. Κ.).

Ἐκτὸς ἀλλῆς ἐρωτήσεως μᾶς δόθηκε παλαιότερα ἡ ἀφορμὴ νὰ χαρακτηρίσουμε τὴν ἀκολουθία τοῦ ὁρθοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου «νεκρώσιμο ἀκολουθία» τοῦ Χριστοῦ. Δὲν εἶναι ὑπερβολή. Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐπιταφίου ἔχει διαμορφωθεῖ ἀπὸ τοὺς πατέρες κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε πράγματι νὰ ἔχει ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς κοινῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας, ποὺ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἓνας εἰδικὸς γιὰ τὸν κεκοιμημένο ἀδελφὸ ὁρθος. Λόγω τῆς ἐκτάσεως ποὺ προσέλαβε καὶ τῶν περικλοπῶν ποὺ κατ' ἀνάγκη ἐπακολούθησαν, μόλις διακρίνεται καὶ στὰ ἐντυπα λειτουργικὰ βιβλία, πολὺ δὲ περισσότερο στὴν πράξη, ὁ ἀρχικὸς αὐτὸς νεκρώσιμος ὁρθος. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ἡ μεγάλη ἔκταση ποὺ προσέλαβε καὶ οἱ πιεστικὲς ἀνάγκες τῆς ἐνοριακῆς πράξεως προκάλεσαν συντηρήσεις καὶ προπαντὸς ἀνακατατάξεις καὶ μεταθέσεις, ποὺ καθιστοῦν λιγότερο ἐμφανῆ τὰ κοινὰ στοιχεῖα μὲ τὴν κοινὴ νεκρώσιμο ἀκολουθία - ὁρθοῦ. Ἀπὸ τίς ἀρχικὰ ὅμοιες ἀκολουθίες, στὴν μὲν νεκρώσιμο διατηρήθηκαν περισσότερο νεκρώσιμα, κυρίως ὑμνολογικά, στοιχεῖα (ἁμωμοὶ κατ' ἐκλογήν, εὐλογητάρια, ἰδιόμελα τῶν αἰώνων, ἀπόστιχα), στὴν δὲ ἀκολουθία τοῦ ἐπιταφίου περισσότερο ὁρθινὰ στοιχεῖα (ἐξάψαλμος, «Θεὸς Κύριος...», κανῶν, αἰνῶν, δοξολογία). Ἔτσι ἡ σύγκριση τῶν δύο παραλλήλων ἀκολουθιῶν ὑπὸ τὴ σημερινή τους μορφή δὲν ἀποδίδει, τουλάχιστον ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐκεῖνο στὸ ὁποῖο ἀρχικὰ στόχευε, ὅτι δηλαδὴ ὁ Κύριος, ποὺ πέθανε ὡς ἄνθρωπος, κηδεύεται καὶ ὡς ἄνθρωπος, καὶ προπέμπεται στὸν τάφο μὲ τὸν ἴδιο μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τρόπο, γιὰ νὰ ἀναστηθεῖ ὡς Θεός.

Ἀρχέγονο ζωτικὸ στοιχεῖο τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας ἦταν, καὶ κατὰ θεωρίαν εἶναι, ὁ «ἁμωμος» ἢ οἱ «ἁμωμοί», ὁ 118ος δηλαδὴ ψαλμὸς, ποὺ ἀκριβῶς ἀρχίζει, ὡς γνωστὸ, μὲ τὴ φράση «Μακάριοι οἱ ἁμωμοὶ ἐν ὁδῷ...», ποὺ τοῦ ἔδωσε καὶ τὸ ὄνομα. Καὶ στίς δύο ἀκολουθίες —τὴ νεκρώσιμο καὶ τὸν ὁρθοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου— στιχολογεῖται ὡς κάθισμα, ὅπως καὶ κατὰ τὰ Σάββατα καὶ τίς Κυριακὲς, μὲ τὴ συνοδία τῶν στιχηρῶν του, τῶν εὐλογηταρίων. Ἡ μεγάλη ὅμως ἔκτασή του, ὡς γνωστὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ 176 στίχους, προκάλεσε στὴν ἐνοριακὴ πράξη προβλήματα, ποὺ λύθηκαν μὲ διαφορετικὸν τρόπον στὴν κάθε περίπτωση. Ἔτσι στὴν μὲν νεκρώσιμο ἀκολουθία ἀπὸ τοὺς 176 στίχους διατηρήθηκαν μόνο 18, ποὺ ψάλλονται σὲ τρεῖς στάσεις μὲ τὰ ἀσματικά τους ἐφύ-

μνια («Ἀλληλοῦια», «Ἐλέησόν με, Κύριε», «Ἀλληλοῦια») ἀνὰ ἕξι σὲ κάθε στάση. Τὸ ἴδιο συνέβη κατὰ μίμηση καὶ στὰ κοινὰ μνημόσυνα. Αὐτά, ἐνῶ ἀποτελοῦν σύντημη τῆς ἐκτενοῦς ἐπιμνημοσύνου ἀκολουθίας τῆς «παννυχίδος», ποὺ προβλέπει τὴν ψαλμωδία τοῦ ἁμώμου ὡς καθίσματος εἰς «στάσεις δύο», διατήρησαν στὴν ἀνεπτυγμένη τους μορφή τὸν ἁμωμο συντετηγμένο, ὅπως στὴ νεκρώσιμο ἀκολουθία. Ἡ λύση ἦταν καλὴ, ἀφοῦ διέσωσε ἔστω καὶ ἀποσπασματικὰ τὴν ψαλμωδία τοῦ ἁμώμου, ἔστω ἀκόμη καὶ ἂν θὰ μπορούσαν νὰ εἶχαν ἐπιλεγεῖ ἀρμοδιότεροι στίχοι τοῦ ψαλμοῦ. Στὸν ὁρθοῦ δὲ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου οἱ ἴδιοι λόγοι προκάλεσαν ἀναζήτηση λύσεως σὲ πολὺ μεταγενεστέρᾳ ἐποχῇ, χωρὶς γιὰ τὸ λόγο ἀκριβῶς τοῦτο, νὰ ληφθεῖ πρόνοια νὰ διασωθεῖ ἔστω καὶ ἀποσπασματικὰ ἡ ἀρχικὴ προδιαγραφὴ τῆς ἀκολουθίας. Ἡ λύση ἦταν ἀπλή καὶ ριζικὴ: νὰ παραλειφθεῖ τελειῶς ὁ ἁμωμος. Τὰ ἐπίσημα λειτουργικὰ βιβλία (τὸ Τριώδιο) ἔμειναν ἀσυμβίβαστα, ὅπως καὶ τὰ μοναστήρια.

Οἱ νεότερες ὅμως βοηθητικὲς ἐκδόσεις τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἢ οἱ λαϊκὲς ἐκδόσεις τῶν Συνόψεων, Συνεκδήμων ἢ τοῦ «Ἐπιταφίου Θρήνου» υἰοθέτησαν τὴ λύση αὐτή, ὅχι βέβαια εἰσαγοντάς την, ἀλλὰ ἀποτυπώνοντας τὴν κοινῶς πιὰ κρατήσασα πράξη ὡς πιὸ εὐκίνητες καὶ πιὸ εὐαίσθητες στὶς ἐπικρατούσες ἀλλαγές. Ὁ ὅρος ὅμως «παραλείπεται», ἐνοχλητικὸς γιὰ τίς συνειδήσεις τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων, δὲν γράφεται εὐκόλα. Ἔτσι σὲ μερικὲς ἐκδόσεις ἐπινοήθηκε καὶ ἐδῶ ἢ καὶ σὲ ἄλλες περιπτώσεις χρησιμοποιουμένη εὐσεβοφανῆς λύση, ὅτι ὁ ἁμωμος «ἀναγινώσκεται» πρὸ τῶν ἐγκωμίων ἢ πρὸς τῆς ἀκολουθίας, προφανῶς ἀπὸ τὸν ἱερέα «ἐν τοῖς κελλίοις». Ἡ πράξη τοῦ νὰ ἀναγινώσκεται πρὶν ἀπὸ τὰ ἐγκώμια φαίνεται πὼς ἤδη εἶχε βρεῖ χώρα σὲ δύσκολους καιροὺς καὶ σὲ ὀρισμένα μοναστήρια. Κατὰ παράδοξο, ἀλλ' ὅχι ἀσυνήθιστο τρόπο, διατηρήθηκαν τὰ στιχηρὰ τοῦ ἁμώμου, δηλαδὴ τὰ εὐλογητάρια, ὡς πιὸ ζωτικὸ καὶ ἐντυπωσιακὸ στοιχεῖο. Στιχηρὰ χωρὶς τὸν ψαλμὸ, γιὰ τὴν παλιὰ ὁρθὴ πράξη, ἦταν ἀδιανόητο, στὴν μεταγενεστέρᾳ ὅμως πράξη ὑπῆρχαν ἀρκετὰ προηγούμενα.

Ὅτι ὅμως ὁ ἁμωμος ἦταν στοιχεῖο καιροῦ στὴν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου γίνεται κατάδηλο ὅχι μόνο ἀπὸ ὅσα μέχρι τώρα γράψαμε, ἀλλὰ καὶ γενετικά, ἀπ' αὐτὴ τὴν εἰσαγωγὴν του στὴν ἀκολουθία αὐτή. Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ καθίσματα τοῦ Ψαλτηρίου «σχολάζουν» ἀπὸ τὴν Μεγάλῃ Τετάρτῃ μέχρι τὸ Σάββατο τῆς Διακαινησίμου. Τὸ Μέγα Σάββατο ἐπομένως δὲν ἔχει καθίσματα. Παρὰ τοῦτο κατ' ἐξάιρεση προβλέπεται ὁ ἁμωμος, ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴ λείψει ἀπὸ τὴ νεκρώσιμο ἀκολουθία τοῦ Χριστοῦ τὸ βασικὸ στοιχεῖο ἀναφορᾶς καὶ παραλληλισμοῦ - ταυτίσεως πρὸς τὴ νεκρώσιμο ἀκολουθία τῶν πιστῶν. Στὴν παραλείψει ὅμως τοῦ ἁμώμου κατὰ τὸ Μέγα Σάββατο συνέβαλαν οὐσιαστικὰ καὶ τὰ «ἐγκώμια».

(Συνεχίζεται)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΙΝΤΣΟΝ ΚΟΡΕΑΣ

Του πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΓΕΡΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑ

5. Προσλαλιὰ τοῦ Ποιμενάρχου

Ἀκολουθῶς ἔλαβε τὸ λόγο ὁ Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας καὶ Ἐξαρχος Κορέας κ. Διονύσιος, ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μέγα καὶ ἱστορικὸν γεγονός μᾶς συνεκέντρωσε σήμερον εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εὐχαριστήσωμε τὸν Τριαδικὸν Θεόν, πού μᾶς ἠξίωσε νὰ κτίσωμεν καὶ σήμερον νὰ ἐγκαινιάσωμεν τὸν Ἱερὸν Ναόν.

Μὲ τὰ ἐγκαίνια ἐπισημοποιεῖται καὶ ἐπισφραγίζεται ἀπὸ τὴν Θεῖαν Χάριν ἕνας χώρος, ὁ ὁποῖος θὰ χρησιμοποιεῖται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἐγκαίνια τῶν Ἱερῶν Ναῶν εἶναι μία ἀρχαία πρᾶξις, τὴν ὁποίαν – ὅπως εἶπομεν καὶ ἄλλοτε – συναντῶμεν καὶ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Εἰς τοὺς χρόνους ὁμοῦς τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ μάλιστα τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἡ τελετὴ τῶν Ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ ἔχει βαθυτέραν σημασίαν. Γίνεται μὲ ἰδιαιτέραν προσοχήν, ἱεροπρέπειαν καὶ ἐντυπωσιακὴν λαμπρότητα.

Μὲ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Ἐγκαινίων ἐπικαλούμεθα τὸν Θεόν, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, νὰ στείλῃ τὴν χάριν Του καὶ νὰ ἀγιάσῃ τὸν «Οἶκον τοῦτον». Παρακαλοῦμεν νὰ τὸν γεμίσῃ μὲ τὸ αἶδιον θεϊκὸν Του φῶς. Νὰ τὸν καταστήσῃ κατοικίαν Του καὶ τόπον, ὅπου Ἐκεῖνος θὰ δοξάζεται. Νὰ τὸν ἀξιῶνῃ νὰ εἶναι πνευματικὸ λιμάνι δι' ὅσους ἀνθρώπους εἰσέρχονται εἰς αὐτόν. Νὰ προσφέρῃ τὴν θεραπείαν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, οἱ ὁποῖοι προσέρχονται μὲ πίστιν νὰ προσευχηθοῦν.

Ἰκετεύομεν τὸν Θεὸν νὰ τὸν καταστήσῃ ἄξιον νὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν δαιμόνων, ὅσοι χριστιανοὶ ἔρχονται νὰ βοηθηθοῦν. Νὰ εἶναι πάντοτε ὁ ἱερὸς τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ εἰσακούωνται αἱ προσευχαὶ καὶ αἱ δεήσεις ὄλων.

Εἰς τὸν ἱερὸν χώρον κάθε Ναοῦ πρέπει νὰ εἶναι παρούσα καὶ ἡ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία. Ὅλοι οἱ χριστιανοί, «ζῶντες καὶ κεκοιμημένοι», ἀποτελοῦμε τὴν «Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν» Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Δι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητον τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς καὶ τῆς λατρείας νὰ αἰσθανώμεθα τὴν παρουσίαν τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὰ πρότυπα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐμπνέουν εἰς τὸν πνευματικὸν μας ἀγῶνα. Καλοῦμεθα δέ, ὅπως γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς» των νὰ μιμούμεθα τὴν πίστιν των (Ἐβρ. 13,7).

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 88 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους.

Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον τοποθετοῦμεν κάτω ἀπὸ κάθε Ἁγίαν Τράπεζαν, εἰς τὴν μεσαιάν τετράγωνον ἢ κυκλικὴν βάσιν τῆς, ἱερὰ λείψανα Ἁγίων καὶ μάλιστα Μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας μας. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ τελοῦσαν τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν εἰς τὰς ὑπογείους Κατακόμβας, ἐπάνω εἰς τάφους Μαρτύρων. Τὸ μαρτύριον πού γίνεται διὰ τὴν πίστιν μας, ἐξαγιάζει τὸν ἄνθρωπον. Ἡ λατρεία μας λοιπὸν τελεῖται ἐπάνω εἰς τόπον, τὸν ὁποῖον ἀγιάζουν τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν Μαρτύρων καὶ Ἁγίων.

Ἡ τελετὴ ὁμοῦς τῶν Ἐγκαινίων ἔχει σχέση καὶ μὲ τὴν πνευματικὴν πορείαν τῶν χριστιανῶν. Ὁ ἐξαγιασμός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐμπνέει καὶ καλεῖ εἰς ἐξαγιασμόν κάθε πιστόν. Ὅπως ὁ Ἱερὸς Ναὸς κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Ἐγκαινίων ἀναγεννᾶται καὶ ἀνανεώνεται, ἔτσι ὀφείλου νὰ κάμουν καὶ οἱ χριστιανοὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν τους. Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἀποβάλλῃ τὸν παλαιὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον, τὸν κακὸν καὶ ἀμαρτωλὸν ἑαυτόν του. Νὰ ζῇ δὲ τὴν νέαν «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» ζωὴν καὶ νὰ ἐπιμελήται τὴν ψυχὴν του, διὰ νὰ εἶναι ἄξια νὰ γίνεται κατοικία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀνέγερσις τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Ναοῦ ἐγένεε μὲ τὴν συμβολὴν μεγάλων καὶ μικρῶν δωρητῶν. Δι' αὐτό, κατὰ τὴν σημερινὴν ἱστορικὴν ἡμέραν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, τῆς Κοινότητος Ἁγίου Παύλου τῆς ὠραίας καὶ προοδευτικῆς πόλεως Ἰντσον, ἔχομεν ἕνα μεγάλο χρέος νὰ φέρωμεν εἰς τὸν νοῦν μας ὄλους ὅσοι οἰκονομικῶς ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ἐβοήθησαν καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν οἰκοδόμησιν καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνῃ κατόπιν ἀπὸ τὸν ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ναοῦ π. Δανιὴλ.

Τέλος, πρὶν κλείσω τὰ ὀλίγα αὐτὰ λόγια, διαβιβάξω τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τοῦ Πατριάρχου μας κ.κ. Βαρθολομαίου πρὸς ὄλους σας καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ζήλων κ. Σωτήριον, τὸν ἄξιον Ἱερατικὸν Προϊστάμενόν σας καὶ πρὸς τὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπόν μας Πρωτοπρεσβύτερον π. Δανιὴλ Νά. Ἐπίσης πρὸς τὸ ἐντιμον Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Κοινότητός σας καὶ πρὸς ὄλους ἐσάς, πού εἴσθε παρόντες καὶ λαμπρύνετε τὴν σημερινὴν ἱστορικὴν ἡμέραν.

Εὐχομαι δὲ ὅπως ὁ ἔνδοξος Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ διάπυρος Ἱεροκήρυκας πρὸς τὰ Ἔθνη, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα φέρει ὁ Ἱερὸς αὐτὸς Ναός, πρεσβεύῃ δι' ὄλους σας καὶ δι' ὅλα τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν σας. Νὰ εἶναι πάντοτε μαζί σας, θερμὸς προστάτης καὶ βοηθός, ὥστε νὰ καταξιωθῆτε ὅλοι νὰ εὐαρεστήσετε εἰς τὸν Κύριον καὶ Θεόν μας. Ἀμήν.

(Συνεχίζεται)

Ἡ ἐπικαιρότητα τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως*

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. **ΙΕΡΟΘΕΟΥ ΒΛΑΧΟΥ**

Ἱεροκήρυκος καὶ Δ/τιοῦ Νεότητος Ἀρχ/πῆς Ἀθηνῶν

Καὶ ἂν ὁ νέος δὲν μπορεῖ νὰ βρῆ αὐτὸν τὸν οἰκογενειακὸ χῶρο στὴν Ἐκκλησία, στὴν Ἐνορία, τὸν συναντᾷ, κάποτε δὲ ὕστερα ἀπὸ τραγικὴ ἀναζήτησι, στὸν χῶρο τῶν Ὁρθοδόξων Μοναστηριῶν. Ἐκεῖ βλέπει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι νοσοκομεῖο καὶ οἰκογένεια. Καὶ καταλαβαίνει ὅτι μέσα σὲ μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα λύονται ὅλα τὰ προβλήματα, κοινωνικά, οἰκολογικά, ὑπαρξιακά. Μόνον ἔτσι νιώθουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἰδεολογία γιὰ νὰ συντηρήσῃ τὸν κόσμον μέσα στὴν ἀνθρωποκεντρικότητά του, ἀλλὰ ζωὴ ποὺ ἀνακαινίζει καὶ μεταμορφώνει αὐτοὺς ποὺ εἰσέρχονται στὸν ἁγιασμένο χῶρο τῆς.

Σὲ κομματικούς χώρους, σὲ θρησκευτικές, ψυχολογικές καὶ κοινωνικές ὁργανώσεις ὑπάρχει τὸ συμφέρον, ἡ ὑποβίβαση τοῦ ἀνθρώπου σὲ νόυμερο. Καὶ αὐτὸ ἀπογοητεύει τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἀπομονώνει ἀκόμη περισσότερο. Μέσα στὴν Ἐκκλησία, ὅταν λειτουργῇ αὐθεντικά, ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑποτάσσεται σὲ σκοπιμότητες, ἀλλὰ θεωρεῖται κατ' εἰκόνα Θεοῦ ποὺ ὁδηγεῖται στὸ καθ' ὁμοίωσιν, εἶναι «κεκελευσμένος Θεός», κατὰ τὴν εὐστοχὴ παρατήρησι τοῦ Μ. Βασιλείου.

5. Δυτικὸς τρόπος ζωῆς καὶ ἑλληνορθόδοξη Παράδοσι

Οἱ ἄνθρωποι, ἰδιαίτερος οἱ νέοι μας, ἔχουν ἀπογοητευθῆ ἀπὸ τὸν λεγόμενο δυτικὸ τρόπο ζωῆς, ποὺ δημιουργεῖ καὶ ὁδηγεῖ σὲ πολλὰ ἀδιέξοδα. Δὲν μπορούμε νὰ παραβλέψουμε ὅτι αὐτὸς ὁ δυτικὸς τρόπος ζωῆς συνδέεται στενὰ μὲ τὴν φιλαυτία, τὴν ἀτομοκρατία καὶ τὸν ἀμοραλισμό. Εἶναι, λοιπόν, φυσικὸ αὐτὸς ὁ ἀτομισμός, ὅπως ἐκφράζεται στὸν τρόπο διασκέδασις, ψυχαγωγίας καὶ κοινωνικῆς ζωῆς νὰ δημιουργῇ ὑπαρξιακά προβλήματα, νὰ προβληματίζῃ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον ποὺ πάσχει ἀπὸ ἀγάπη καὶ στοργή.

Ἄλλωστε, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ κλασικὴ μουσικὴ, ὁ κλασικὸς χορὸς, τὰ λεγόμενα κλασικὰ μπαλέτα κ.λπ. εἶναι τρόπος ζωῆς ποὺ καθιέρωσαν οἱ Φράγκοι κατακτητὲς τῶν Ρωμαίων τῆς Δύσεως καὶ χαρακτήριζε τὴν ζωὴ τῶν Πύργων. Αὐτὸ ὑποδηλώνει καὶ ἡ λέξι κλασικός, ποὺ δείχνει ὅτι εἶναι ἀπόρροια τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν,

ποὺ ταυτίζονταν μὲ τοὺς βαρβάρους κατακτητὰς τοῦ δυτικοῦ τμήματος τῆς Ρωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας.

Διάφορες μελέτες ἔχουν καταδείξει τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀνωτερότητα τῆς ρωμαϊκῆς μουσικῆς, ἐκκλησιαστικῆς καὶ δημοτικῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ρωμαϊκῶν χορῶν ἐν σχέσει μὲ τὴν δυτικὴ μουσικὴ καὶ τοὺς δυτικοὺς χοροὺς. Ὁ Ζουράρις ἐπανειλημμένως ἔχει ἀναφερθῆ σὲ ἀναλύσεις τῶν χορῶν, τόσο τοῦ δυτικοῦ ὅσο καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ, ποὺ δείχνουν τὴν μεγάλη διαφορὰ. Ἐπειτα εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ δυτικὸς χορὸς στὴν πραγματικότητα εἶναι ἀτομικός, ἐρωτικός, ἐνῶ ὁ χορὸς ποὺ καλλιιεργήθηκε στὸν τόπο μας προϋποθέτει τὴν κοινότητα. Ὁλόκληρη ἡ κοινότητα χορεύει καὶ μάλιστα συνδέει τὸν χορὸ μὲ τὸ πανηγύρι τοῦ χωριοῦ του, στὸ ὁποῖο κεντρικὴ θέση κατέχει ὁ ἐορταζόμενος ἅγιος.

Εἶναι γνωστὸν τὸ ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ σύγχρονη δυτικὴ μουσικὴ, ὅπως εἶναι ἡ ροκ μουσικὴ, ξεκίνησε ὡς ἐπανάστασι ἐναντίον τοῦ κατεστημένου, καὶ κατὰ τὴν πορεία ἀναπτύξεώς της προσλάμβανε πολλὰς «φιλοσοφίες», ἀκόμη δὲ σὲ πολλὰς περιπτώσεις συνδέθηκε καὶ μὲ τὸν σατανισμό.

Ἐκεῖνο ποὺ ἤθελα νὰ τονίσω στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι ὅτι οἱ ἄνθρωποι σήμερον ἔχουν ἀπογοητευθῆ ἀπὸ τὸν δυτικὸν τρόπο ζωῆς, ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸν ἀτομισμὸ καὶ τὴν φιλαυτία, καὶ γι' αὐτὸ ἀναζητᾷ τὸν παραδοσιακὸν τρόπο ζωῆς. Σύγχρονοι Ἕλληνες μουσικοσυνθέτες, ὅπως ὁ Σαββόπουλος, ὁ Μαρκόπουλος, ὁ Χατζηδάκης, ὁ Θεοδωράκης, ὁ Σπανοδάκης καὶ ἄλλοι νεώτεροι ἔχουν ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν βυζαντινὴ μουσικὴ.

Ἐπίσης, οἱ ἄνθρωποι ἰδίως στὶς μεγαλουπόλεις, συγκροτοῦν διαφόρους συλλόγους γιὰ νὰ ἔχουν κάποια κοινωνία καὶ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς τόπους ποὺ γεννήθηκαν, ἀφοῦ ἐνθουμοῦνται τὸν παραδοσιακὸν τρόπο ζωῆς. Αὐξάνονται τὰ παραδοσιακὰ γλέντια καὶ δὲν εἶναι σπάνιον τὸ φαινόμενο νὰ κάνουν πάρτυ μὲ παραδοσιακὰ ὄργανα. Σήμερον μεταξὺ τῶν νέων εἶναι τῆς μόδας τὸ νὰ μαθαίνουν παραδοσιακοὺς χοροὺς καὶ νὰ ψυχαγωγοῦνται μὲ παραδοσιακὰ ὄργανα. Στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καλλιιεργεῖται ἔντονα αὐτὸ τὸ γεγονός.

(Συνεχίζεται)

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 90 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους.

ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έν Αθήναις τῆ 15-3-1995

Ἀξιότιμον Κύριον
Εὐάγγελον Βενιζέλον
Ἵπουργὸν Τύπου καὶ Μ.Μ.Ε.
Ἐνταῦθα

Ἀγαπητὲ Κύριε Ἵπουργέ,

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος (ΙΣΚΕ) ἐπικοινωνῶντας μαζί σας μὲ αὐτὴ τὴν ἐπιστολή, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκφράσει «δὶ ὑμῶν» τὴν λύπη του γιὰ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, Ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς καὶ Ἐφημερίδες, γιὰ τὴν ἀδικὴ ἀντιμετώπιση καὶ προσβολὴ κληρικῶν κατὰ καιροὺς ἀπὸ αὐτά.

Δυστυχῶς ἡ καταναλωτικὴ «κοινωνία», ὡς φαινόμενο τῆς ἐκπτώσεως τῆς ἀληθοῦς κοινωνίας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, τῆς ἀδελφοσύνης καὶ ἀρμονικῆς συνυπάρξεως τῶν προσώπων καὶ τῶν λαῶν, προωθεῖ τὸν ἀτομισμὸ, τὸ ἴδιον συμφέρον, τὴν διάσπαση καὶ τὴν ἀνταγωνιστικότητα. Διαπιστώνεται τέτοια ὑποταγὴ στὸ «σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου» (Α' Κορινθ. 7,13), ὥστε τὸ παρὰ φύσιν νὰ θεωρεῖται φυσικὸ καὶ λογικὸ καὶ ἔτσι νὰ διαγράφεται ἡ συμπεριφορὰ μας καὶ ἡ ἐν γένει πολιτεία μας.

Ὅταν, λοιπόν, τὸ «φυσικὸ» καὶ «λογικὸ» γιὰ ὀρισμένους ραδιοφωνικούς ἢ τηλεοπτικούς σταθμούς καὶ ὀρισμένες ἐφημερίδες εἶναι ἡ κατανάλωση, τὸ πῶς θὰ ἐντυπωσιάσουν καὶ θὰ πουλήσουν φύλλα ἢ θὰ ἔχουν ἀκροαματικότητα, ἐκπίπτοντας ἀπὸ τὸ ἀληθὲς λειτουργημα τῆς ὑπεύθυνης δημοσιογραφίας, ποὺ σκοπὸ ἔχει τὴν ἀληθῆ πληροφόρηση, τὴν ἀντικειμενικότητα, μέχρι τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια καὶ διαπαιδαγώγηση τοῦ λαοῦ καὶ κυρίως τῶν νέων, ἀντιλαμβάνεσθε τὸ πῶς φτάνουμε στὸ σημεῖο νὰ ἐμφανίζονται κρούσματα ἀδικίας, παραπληροφόρησης, συκοφαντίας καὶ ἐμπαιγμοῦ κάθε «ιεροῦ καὶ ὀσίου» στὸν τόπο μας.

Ἄνησχοῦμε, ὄχι γιὰ τὴν θέλωμε νὰ καλύψουμε καταστάσεις, ἀντίθετα ἐπικροτοῦμε τὴν ἀντικειμενικὴ πληροφόρηση καὶ τὴν τεκμηριωμένη εἰδηση καὶ ρεπορτάζ, ἀλλὰ διαμαρτυροῦμε γιὰ τὴν ἐσφαλμένη εἰδησιογραφία καὶ τὴν ἐκθεση ὀρισμένων στὸ ψέμα καὶ τὴν ἀδικία.

Πρὸ καιροῦ, γιὰ παράδειγμα, εἶχαμε δύο περιπτώσεις κληρικῶν, ἐνὸς ἀπὸ τὴν Ἄρτα καὶ τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὸ Κιλκίς, οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς ἔγιναν ἀντικείμενα συνεχοῦς ἐπικρίσεως ἀπὸ ὀρισμένους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς καὶ ἐφημερίδες καὶ οἱ ὁποῖοι τελικὰ, στὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ὅπου κατέφυγαν, ἀθωώθηκαν πανηγυρικὰ καὶ δικαιώθηκαν. Αὐτὸ γιὰ παράδειγμα. Δυστυχῶς ὅμως πολλὲς φορές σπιλώνονται καὶ διαπομπεύονται κληρικὸι χωρὶς νὰ ὑπάρχουν ἀληθῆ στοιχεῖα

καὶ ἀποδείξεις, μὲ μοναδικὸ κριτήριον τὰ ὅσα παραπάνω σὰς ἐκθέσαμε.

Διερχόμεθα δύσκολους καιροὺς, καιροὺς κρίσεως τῶν ἠθικῶν ἀξιών καὶ σιγὰ - σιγὰ διαπιστώνουμε χειροπιαστὰ πλέον τὶς συνέπειες αὐτοῦ τοῦ κατρακυλισματος. Δυστυχῶς ὅταν ἀποτυπώναμε αὐτές μας τὶς σκέψεις πρὸς ἐσὰς ἦλθε ὡς «κεραυνὸς ἐν αἰθρία» καὶ ὡς ἐπιβεβαίωση αὐτῶν, ἡ συνέντευξη τοῦ κ. Δημήτρη Τσάτσου, Συνταγματολόγου καὶ Εὐρωβουλευτῆ τοῦ ΠΑΣΟΚ στὴν «Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία» (22-1-95), ἐναντίον τοῦ ρόλου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα, ποὺ μᾶς ἐξέπληξε, γιὰ τὸ πῶς ἓνας ἐκπρόσωπος τῆς Χώρας μας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα ἔχει τέτοιες ἀπόψεις, τὴ στιγμὴ ποὺ σὲ πολλὲς χώρες τῆς Κοινότητος ὑπάρχει ἀνθηρὴ τῆς θρησκευτικῆς αὐτοσυνηδησίας στὸ λαὸ καὶ στὰ σχολεῖα, στὴ δὲ Γερμανία, ὅπως πληροφοροῦμεθα, ἀκόμη καὶ τὰ Ὁρθόδοξα Θρησκευτικὰ ἐτέθησαν ὡς ὑποχρεωτικὸ μάθημα σὲ πολλὰ σχολεῖα.

Θεωροῦμε ὅτι εἶναι καὶ δικὸ σας χρέος ἢ προσπάθεια ἀνάκαμψης αὐτῆς τῆς κρίσεως καὶ τῆς σατανικῆς διαβολῆς τῶν προσώπων καὶ τῶν θεσμῶν, πρὸς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ προσβλέπει ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μὲ ἐμπιστοσύνη καὶ σιγουριά. Ἄς μὴ γίνωνται ἀντικείμενα ἐκμετάλλευσης τοῦ διαβόλου, ποὺ διαβάλλει μόνον, συνεχῶς καὶ ἀδιαιτίτως, ἀλλὰ ἄς πληροφορηθῶν τὸ λαὸ καὶ γιὰ πολλὰ ἄλλα καλὰ ποὺ ὑπάρχουν καὶ γίνονται, γιὰ τὸ τεράστιο ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐπάξια διακονία πολλῶν, πάρα πολλῶν, ἀληθινῶν ὑπηρετῶν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἀπλῶν λευϊτῶν τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ μόχθου, «πτωχῶν τῷ πνεύματι» ὑπηρετῶν Του, ὅπως ἀπλὸς καὶ πτωχὸς ἀπὸ ἐπίγεια δύναμη καὶ ἐξουσία καὶ ἐωσφορικὸ ἀτομισμὸ ἦλθε στὴ γῆ μας ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ποὺ ἔγινε ἀνθρωπος.

Μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπεμβάσεώς σας ὡς ἀρμοδίου Ἵπουργοῦ, καταξιωμένου πολιτικοῦ ἀνδρὸς καὶ Πανεπιστημιακοῦ Καθηγητοῦ, διατελοῦμε

Μὲ ἀπειρες εὐχὲς καὶ τιμὴ
Γιὰ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ ΙΣΚΕ
Ὁ Πρόεδρος
Πρωτοπρεσβ. Νικ. Αὐγερνιόπουλος

Κοινοποίηση:

1. Ἐξοχώτατον Ἵπουργὸν Δικαιοσύνης κ. Ἀναστάσιον Πειπονῆν.
2. Ἐξοχώτατον Ἵπουργὸν Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεώργιον Παπανδρέου.
3. Ἀξιότιμον κ. Δημήτριον Γκλαβάν, Πρόεδρον Ε.Σ.Η.Ε.Α.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ... ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ... ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ...

Τὰ 1900 τῆς «'Αποκάλυψης»

Στὸ ἱερὸ νησί τῆς Πάτμου θὰ ἐορτασθεῖ τὸ ἐρχόμενο Σεπτέμβριο, παρουσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου ἢ ἐπέτειος τῶν 1900 χρόνων ἀπὸ τῆς συγγραφῆς τοῦ τελευταίου καὶ ἀποκαλυπτικοῦ βιβλίου τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῆς «'Αποκαλύψεως» τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Ὁ πανηγυρικός ἐορτασμός πού θὰ γίνεῖ στὸ ἱερὸ νησί, ὅπου γράφτηκε πρὶν ἀπὸ 19 αἰῶνες ἡ «'Αποκάλυψη», προετοιμάζεται ἀπὸ τῆ διοργανωτικὴ ἐπιτροπὴ.

Οἱ ἐκδηλώσεις πού θὰ εἶναι ἐκκλησιαστικοῦ, πολιτιστικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου πέραν τοῦ ἱεροῦ νησιοῦ τῆς Πάτμου θὰ ἐπεκταθοῦν στὴν Ἀθήνα καὶ τὴν Κωνσταντινούπολη.

Στὸ πλαίσιο τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκδηλώσεων θὰ πραγματοποιηθεῖ στὴν Πάτμο καὶ ἡ Β' Σύναξη τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκπροσώπων ὄλων τῶν χριστιανικῶν δογμάτων.

Στὶς πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις περιλαμβάνονται ἐκθέσεις, ἐκδόσεις, παραστάσεις καὶ συναυλίες ἔργων ἐμπνευσμένων ἀπὸ τὴν «'Αποκάλυψη».

Στὸ πλαίσιο ἐξἄλλου τῶν ἐπιστημονικῶν ἐκδηλώσεων προγραμματίζεται Διεθνὲς Συμπόσιο μὲ θέμα τὴν «'Αποκάλυψη», πρόεδρος τοῦ ὁποίου ἔχει ὀριστεῖ ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη ὁ καθηγητὴς κ. Ἡλίας Οἰκονόμου, ἐνῶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ὑφυπουργείου Περιβάλλοντος θὰ διεξαχθεῖ ἐν πλῶ διεθνὲς οἰκολογικὸ συνέδριο.

Ἱστορικοὶ ἱεροὶ Ναοὶ τῶν Ἀθηνῶν

Ὁ Καθεδρικός Ναὸς τῶν Ἀθηνῶν καθὼς καὶ οἱ πληθυσίον αὐτοῦ καὶ στὸ κέντρο τῆς Πρωτεύουσας ἱστορικοὶ μνημειακοὶ Ναοὶ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, τῆς Χρυσοσπηλιώτισσας, Ἁγίου Κωνσταντίνου Ὁμοιοίας καὶ Ἁγίου Παύλου Ψαρρῶν εἶναι ναοὶ τοῦ τέλους τοῦ 19ου αἰῶνα, μνημεῖα ἀρχιτεκτονικῆς γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας. Παρουσιάζουν ὅμως εἰκόνα ἐγκατάλειψης καὶ ἀδιαφορίας, ἂν καὶ οἱ χιλιάδες ἐπισκέπτες ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ τουρίστες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ τοὺς θαυμάζουν καὶ τοὺς φωτογραφίζουν.

Ἐπιβάλλεται λοιπὸν ν' ἀρχίσουν ἀμέσως ἐργασίες ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ ἀποκαταστάσεώς των γιὰ λόγους θρησκευτικούς, ἱστορικούς, πολιτιστικούς καὶ καλλιτεχνικούς. Τὸ Ὑπουργεῖο ἀπὸ μόνου του θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσει γιὰ τὴν ἀνάδειξη αὐτῶν τῶν μνημείων, χωρὶς νὰ τὸ ζητοῦμε ἐμεῖς γιὰ τὴν ἀνάδειξη καὶ τὴν ἀναβάθμιση καὶ τῶν περιοχῶν στὶς ὁποῖες βρίσκονται.

Ἀφελληνισμὸς στὰ σχολεῖα τῆς Θράκης

*Σὲ ὧτα μὴ ἀκούοντων οἱ προειδοποιήσεις
γιὰ τὴν ραγδαία αὐξηση τῶν μουσουλμάνων.*

Πλήρης καὶ ἐξαιρετικὰ ἀνησυχητικὴ ἀνατροπὴ τῆς πληθυσμιακῆς σύνθεσης ἔχει σημειωθεῖ στὴν Θράκη τὴν

τελευταία 15ετία. Ὅπως προκύπτει ἀπὸ καταστάσεις μαθητῶν τῶν γυμνασίων τῆς περιφέρειας, οἱ μουσουλμάνοι μαθητὲς αὐξάνονται μὲ ἀπίστευτο ρυθμὸ, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν χριστιανῶν μαθητῶν φθίνει συνεχῶς. Πολὺ χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ «διαδρομὴ» τῶν ποσοστῶν τῶν ἐγγεγραμμένων μαθητῶν στὸ γυμνάσιο Πολυσίτου Ξάνθης ἀπὸ τὸ 1982 ὡς τὴν φετινὴ σχολικὴ χρονιά, πού οἱ μουσουλμάνοι μαθητὲς σημειώνουν... πλειοψηφικὸ ρεκόρ. Πιὸ συγκεκριμένα τὴ σχολικὴ χρονιά 1982- 1983 στὸ Γυμνάσιο Πολυσίτου εἶχαν γραφεῖ 109 χριστιανοὶ μαθητὲς καὶ κανένας μουσουλμάνος. Τὴν ἐπόμενη χρονιά οἱ χριστιανοὶ μαθητὲς αὐξήθηκαν σὲ 118, ἐνῶ γράφονται στὸ σχολεῖο 2 μουσουλμάνοι. Τὸ 1984 γράφονται στὸ σχολεῖο 120 χριστιανοὶ καὶ 5 μουσουλμάνοι μαθητὲς, ἀριθμοὶ πού τὸ σχολικὸ ἔτος 1989-1990 γίνονται 83 γιὰ τοὺς χριστιανοὺς καὶ 33 γιὰ τοὺς μουσουλμάνους.

Φέτος γράφτηκαν στὸ σχολεῖο 59 χριστιανοὶ μαθητὲς καὶ 69 μουσουλμάνοι.

Εἶναι φανερὸ πὼς οἱ παράγοντες τόσο τῆς ἐγκατάλειψης τῆς Θράκης ἀπὸ τὸ χριστιανικὸ πλῆθος πού μετακινεῖται σὲ ἄλλες περιφέρειες ὅσο καὶ αὐτὸς τῆς ὑπογεννητικότητας προσδίδουν στὸ πρόβλημα ἰδιαίτερα ἀνησυχητικὲς διαστάσεις, μὲ δεδομένη μάλιστα τὴν ὑπεργεννητικότητα τοῦ μουσουλμανικοῦ πλῆθους. Τὸ θέμα θὰ πρέπει νὰ κινητοποιήσει τοὺς μηχανισμοὺς αὐτοὺς πού θὰ προστατεύσουν τὴν Θράκη ἀπὸ μιὰ «μουσουλμανοποίηση» πού ὅπως προκύπτει ἀπὸ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἐπίκειται μῆσα στὰ ἐπόμενα χρόνια.

Νὰ τοὺς κινητοποιήσει ἄμεσα καὶ ἀποτελεσματικὰ, λόγω τῶν κινδύνων πού σημαίνει τὸ σπᾶσιμο τῆς χριστιανικῆς ραχοκοκκαλιάς τῆς Θράκης!

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΟΛΥΣΙΤΟΥ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Σχολικὰ ἔτη	Χριστιανοὶ Μαθητὲς	Μουσουλμάνοι Μαθητὲς
1982-1983	109	—
1983-1984	118	2
.....		
1992-1993	63	31
1993-1994	72	54
1994-1995	59	69

«Ἀρχαῖα ἀντικείμενα καὶ βυζαντινὲς εἰκόνες καταστρέφονται στὴν Κύπρο»

Ἡ σουηδικὴ ἐφημερίδα «SVENSKA DAGBLADET» δημοσίευσε ρεπορτάζ τῆς Βίβα Βίγκ μὲ τίτλο «Ἡ βαρβαρότητα σὲ ὅλη τὴν ἔκταση» καὶ ὑπότιτλο «Ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀντικείμενα καὶ βυζαντινὲς ἐκκλησίες καταστρέφονται συστηματικὰ στὴν Βόρειο Κύπρο». Ἡ ἐφημερίδα ἀναφέ-

ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ*

Του πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣ. Π. ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ, Ίεροκλήρυκος

7. Ἡ «ὕβρη» τῶν «πνευματικῶν» ἀνθρώπων

Τέτοιο ἀνησυχητικὸ φαινόμενο τῶν τελευταίων δεκαετιῶν εἶναι τὸ ὅτι προβάλλονται κατὰ κόρον, μὲ ἀνεξήγητη ἐπιμονή, πρόσωπα τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν μὲ φανερὸ ἀνήθικο βίον ὡς τὰ κεντρικώτερα πρόσωπα τῆς ἐπικαιρότητας, πού ἔχουν νὰ δώσουν τάχα κάτι μὲ τὸ λόγο καὶ τὰ ἔργα τους στοὺς πολλούς. Ἡ μανία αὐτῆς τῆς προβολῆς στὸν Τύπο, στὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, στὴ βιβλιογραφία, ἐξισοῦται πλέον στὴν παράξενη ἐποχὴ μας μὲ τὴ χειρότερη «ὕβρη», ὅπως τὴν ἐννοοῦσαν οἱ πρὸ Χριστοῦ πρόγονοί μας. Καὶ τοῦτο διότι τὸ ἠθικὸ κακὸ, οἱ φορεῖς τοῦ ὁποίου τὰ παλιότερα χρόνια εὐχόνταν ἢ γῆ νὰ τοὺς καταπιῇ, ἀμνηστεύεται τελείως, ἀποποινικοποιεῖται καὶ τὸ χειρότερο ἐξωραϊζεται καὶ προβάλλεται στοὺς ἀπειροὺς νέους σὰν ἕνας ἄλλος τρόπος ζωῆς.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 92 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους.

ρεται στὴν καταστροφὴ τῆς πολιτιστικῆς κληρονομίας τῆς Κύπρου ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

«Ἡ Τουρκία εἰσέβαλε στὴν Κύπρο τὸ 1974 καὶ ἐξακολούθει μέχρι σήμερα νὰ κατέχει τὸ 37% τοῦ ἐδάφους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Ὁ κατοχικὸς στρατὸς προσπαθεῖ συχνὰ μὲ τὴν βοήθεια τῶν τουρκοκυπρίων νὰ ἐξαλείψει μὲ λαφυραγωγίες καὶ τυμβωρυχίες τὴν μνήμη καὶ τὰ ἴχνη ἐνὸς ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, πού ἔχει μιὰ ἱστορία πολλῶν χιλιάδων χρόνων. Στὴν προσπάθειά τους αὐτὴ οἱ Τούρκοι στρατιῶτες χρησιμοποιοῦν ἀδιάκριτα σὲ χώρους μάλιστα ἀρχαιολογικούς, εἴτε μπουλντόζες εἴτε σκάβουν παράνομα γιὰ νὰ πουλήσουν ὅτι βροῦν σὲ παράνομες ἀγορὲς τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Η.Π.Α. Πρόκειται γιὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀντικείμενα καὶ βυζαντινὰ ἔργα τέχνης πού τὰ ἀφαιροῦν συστηματικὰ ἀπὸ ὅλες σχεδὸν τὶς ἐκκλησίες.

»Ἐδῶ καὶ 20 χρόνια ἀρχαιολόγοι ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον διαμαρτύρονται μὲ τὰ ὅσα συμβαίνουν στὴν Κύπρο. Οἱ ἀρχαιολόγοι ὅμως δὲν διαθέτουν πολιτικὴ δύναμη καὶ οἱ πολιτικοὶ πού ἔχουν τὴν δύναμη στὰ χέρια τους, δὲν νοιάζονται γιὰ τὸ τί λένε οἱ ἀρχαιολόγοι».

Μονές στό... ἔλεος τοῦ Θεοῦ!

Τέσσερα μοναστήρια - ἐξωκλήσια τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰῶνα στὴν περιοχὴ Κατηχωρίου, πού υπέστησαν μεγάλες ζημιές ἀπὸ τὴν καταστροφικὴ πυρκαγιά, ἢ ὅποια ἐπληξε τὴν περιοχὴ τοῦ κεντρικοῦ Πηλίου τὸν περασμένο Σεπτέμβριο, ἔχουν ἐγκαταλειφθεῖ στὴ φθορὰ τοῦ χρόνου, ἀφοῦ οἱ ἀρμόδιοι δὲν ἔδειξαν κανένα ἐνδιαφέρον, παρὰ τὶς ἐκκλήσεις γιὰ βοήθεια ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς κοινότητας.

Τὰ ὑπουργεῖα Πολιτισμοῦ καὶ Παιδείας ἀπάντησαν ὅτι δὲν μποροῦν νὰ βοηθήσουν οἰκονομικά, διότι δὲν ὑπάρχει σχετικὴ πίστωση στὸν προϋπολογισμό. Τὰ τέσσερα μονα-

Καὶ ὕστερα, ἀφοῦ στεφανώσουμε αὐτοὺς τοὺς «πνευματικούς» ἀνθρώπους, θρηνολογοῦμε πάνω στὰ ἄψυχα νεανικὰ κορμιά μὲ τὴ σύριγγα τῶν ναρκωτικῶν πλάι τους ἢ ἐξοργιζόμαστε καὶ ἀναθεματίζουμε τὶς φρικιαστικὲς σκιὲς πού κινοῦνται μέσα στὰ ἄντρα τῶν σατανιστικῶν ὀργῶν.

Ὁ θρῆνος καὶ ἡ ὀργὴ καὶ ὁ ἀναθεματισμὸς ἔπρεπε νὰ προηγηθοῦν γι' αὐτοὺς τοὺς «πνευματικούς» ἀνθρώπους, πού παρέσυραν πίσω ἀπὸ τὴ σημαία τοῦ ἀμοραλισμοῦ τῶν τόσες ἀστήρικτες ψυχὲς νέων.

8. Πνευματικὲς λύσεις

Ἄλλὰ ἄς βγοῦμε ἀπὸ τὴ ζοφερὴ ἀτμόσφαιρα τῆς σημερινῆς πραγματικότητας, ἀπὸ τὴν πιεστικὴ πὰ καὶ ἀποπνικτικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῆς σαρκολατρείας, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀδίστακτους ἐμπόρους τῆς παιδείας καὶ τοὺς νεώτερους «πνευματικούς» ταγούς, γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Προφήτης

στήρια εἶναι τῆς Παναγίας Κοίμησης, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τοῦ προφήτη Ἡλίου καὶ τοῦ Ἁγίου Ταξιάρχου. Στὸ ἐσωτερικὸ τους ὑπάρχουν θαυμάσιες τοιχογραφίες. Οἱ ὁποῖες καταστρέφονται ὅλο καὶ περισσότερο κάθε χρόνο πού περνάει.

Οἱ ἀρμόδιοι καλὸ εἶναι νὰ δώσουν τὶς σωστὲς προτεραιότητες τόσο γιὰ τὰ μνημεῖα ὅσο καὶ γιὰ τὸν τόπο μας...

Δεκατετράχρονος καταδικάστηκε σὲ θάνατο

Ἐνα χριστιανόπουλο μόλις 14 ἐτῶν ἔχει καταδικασθεῖ σὲ θάνατο γιὰτὶ βλασφήμησε τὸν προφήτη Μωάμεθ. Ἡ πρωτοφανὴς ὅσο καὶ ἀπάνθρωπη αὐτὴ ἀπόφαση ἐλήφθη ἀπὸ δικαστήριο τοῦ Πακιστάν ὅπου ὁ φανατικὸς Ἰσλαμισμὸς ἀποτελεῖ τὴν κυρίαρχη ἰδεολογία τῶν μαζῶν. Ἡ ὑπόθεση θὰ ἐκδικαζόταν πρὶν λίγες ἡμέρες σὲ ἀνώτατο δικαστήριο τῆς χώρας γιὰ νὰ κριθεῖ ἂν ἡ πρωτόδικη καταδικαστικὴ ἀπόφαση ἦταν ὀρθή.

Ἐμεῖς δὲν γνωρίζουμε τὴν ἐκβαση ὅλης αὐτῆς τῆς τόσο τραγικῆς ὑπόθεσης μιὰ καὶ ὁ «δράστης» Σαλαμάτ Μασίχ δὲν γνωρίζει οὔτε γραφὴ οὔτε ἀνάγνωση, τὴ στιγμὴ πού κατηγορεῖται ὅτι ἔγραψε συνθήματα κατὰ τοῦ «μεγάλου προφήτη» στὸν τοῖχο τοῦ τζαμιοῦ τοῦ χωριοῦ του. Γνωρίζουμε ὅμως ὅτι ἂν ὅλοι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι ἔχομε λίγη ἀγάπη γιὰ τὴν πίστη μας, τὴν Ἐκκλησίαν μας, τὴν Ὁρθοδοξίαν μας δὲν θὰ τὴν βρίζαμε καὶ δὲν θὰ τὴν ὑποτιμοῦσαμε τόσο βάνουσα. Ὅλοι: καθηγητὲς πανεπιστημίων, δημοσιογράφοι, πολιτικοί, φοιτητὲς, ὑπάλληλοι, ἐργαζόμενοι, μαθητὲς καὶ μαθήτριες καὶ μάλιστα καὶ ἀπὸ τὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας. Προσοχὴ Ἕλληνες!... Ὁρθόδοξοι!...

Ἀρχιμ. Μ. Φ.

Ἡσαΐας ἀκόμη μία φορά θὰ ἐπανελάμβανε τὸν ἀποτροπιασμό του λέγοντας: «Οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς καὶ τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκὺ καὶ τὸ γλυκὺ πικρὸν» (Ἡσ. 5,20).

Ἄς φύγουμε ἀπὸ τὴν «αὐτοκρατορία τῶν φελῶν» καὶ ἄς κατοπτρευσομε μὲ θαυμασμό καὶ ἀγάπη τοὺς ἥρωες τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, τοὺς Νεομάρτυρες, ποὺ διέσωσαν τὴν ἐθνικὴ καὶ τὴν θρησκευτικὴ μας ὑπερηφάνεια στὰ δύσκολα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας. Ὁραῖες, ἄσπιλες μορφές, φωτοβόλες, ποὺ ἀκτινοβολοῦν λαμπρότατο φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου Φωτός. Ὅ,τι καλὸ, τὸ κάλλιστο ποὺ ἔχει νὰ παρουσιάσει ὁ Ἑλληνισμὸς τῶν τελευταίων αἰῶνων, σὲ ἦθος, σὲ ἀνθρωπιά, σὲ ψυχικὸ μεγαλεῖο.

Τὸ παράδειγμά τους μπορεῖ νὰ δώσει λύση στὰ ἀδιέξοδά μας. Ἐξήσαν περικυκλωμένοι ἀπὸ ἀδιέξοδα, ποὺ οὔτε νὰ φαντασθοῦμε μποροῦμε ἐμεῖς σήμερα. Καὶ ὁμως δὲν ἔσβησαν μέσα στὴ φυλακὴ τῆς πραγματικότητος. Ἀπὸ κάπου ἄντλησαν δυνάμεις καὶ ξαφνικὰ ὑψώθηκαν σὲ σφαιρὲς ὑπερκόσμιες, προσφέροντας μέγιστη βοήθεια στὴν κοινωνία ποὺ λιμοκτονοῦσε τότε ὕλικά καὶ πνευματικά.

Καὶ τί πρόσφεραν, θὰ ἐρωτήσῃ ὁ νοησιαρχικὸς Νεοέλληνας. Μήπως ὀργάνωσαν τὴν Ἐπανάσταση, τὴν πολεμικὴ μηχανὴ γιὰ τὴν ἀποτίναξη τῆς πολύχρονης σκλαβιάς; Ναι! Ἐκαμαν κάτι σπουδαιότερο. Ὁργάνωσαν πνευματικά, προετοίμασαν τὸ κίνημα. Ἄν ἡ θυσία τους δὲν συγκινοῦσε τοὺς συμπατριῶτες των, θὰ βρισκόταν ἄραγε χέρι ἑλληνικό, χριστιανικό, νὰ κρατήσει ὄπλο καὶ νὰ ὀρμήσῃ στὸν ἄνισο ἀγῶνα; Καὶ χωρὶς πίστη θρησκευτικὴ, χωρὶς ἰδανικά, μὲ μόνη τὴν ὀρμὴ τῆς ἐλευθερίας θὰ ἐπιτύγχαναν στὸν ἀγῶνα τους;

Γι' αὐτὸ οἱ λύσεις στὰ κοινωνικά μας ἀδιέξοδα, στὴν ὑποτίμηση τῶν ἀξιών, ποὺ στήριξαν αἰῶνες τὸν Ἑλληνισμό, στὴν εἰσβολὴ τοῦ ξένου τρόπου σκέψεως καὶ ζωῆς, στὴν ἠθικὴ ἐλευθεριότητα ποὺ ὑπονομεύει καὶ ἀπονευρώνει τὴν ἐθνικὴ μας συνείδηση, πρέπει νὰ γίνω λύσεις πνευματικῆς. Ἐνας καλλιτέχνης τοῦ καιροῦ μας, πολυσυζητημένος, ἔγραφε πρὸ καιροῦ τὰ ἑξῆς ὄχι εὐκαταφρόνητα: «Γιὰ ἓνα λαὸ μικρό, ὅπως ἐμεῖς, ποὺ ἀνέκαθεν ἐπιβίωνε μὲ τὶς ἀξίες του μᾶλλον καὶ ὄχι μὲ τὶς ἀνέσεις του, ἡ σημερινὴ τροπὴ εἶναι καταστροφικὴ. Δὲν ἔχω τὴν ψευδαἰσθησὴ ὅτι μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ αὐριο. Αὐτὸ ποὺ χρειαζόμαστε, λοιπόν, ἀμέσως εἶναι νὰ κερδίσουμε χρόνο. Νὰ μπεῖ κάποιο φρένο στὴν κατηφόρα. Καὶ φρένο σημαίνει συντηρητικὲς λύσεις»¹⁷.

Τέτοιες λύσεις μᾶς χρειάζονται. Ἀρκετὰ μᾶς ταλαιπώρησαν οἱ ἄλλες λύσεις. Ἐδῶ εἶναι Ἑλλάδα. Ἐδῶ εἶναι ἡ ἀγία Ὁρθοδοξία. Πολὺ λίγο ἀ-

ξιόπιστος θὰ γίνῃ ἐκεῖνος ὁ «ρεαλιστῆς» τάχα ποὺ θὰ ἰσχυρισθῇ: μὰ ἀπὸ τὴ θρησκεία περιμένεις νὰ βρεῖς λύση στὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸ νέο Ἑλληνισμό; Ναι! γιατί ἀμφιβάλλεις; Ἡ εὐσέβεια μας, θὰ μᾶς διαβεβαιώσῃ ὁ Ἄπ. Παῦλος, ὁ νυμφαγωγὸς τοῦ Ἐθνους μας πρὸς τὸ Χριστό, ἡ «θρησκεία» μας, θὰ μεταφράζαμε ἐμεῖς, δὲν εἶναι μόνο γιὰ τὴν ἄλλη, τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωὴν, ἀλλ' εἶναι τὰ μέγιστα χρησιμὰ καὶ γιὰ τὴν παρούσα ζωὴ. «Ἡ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίας ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης» (Α' Τιμ. 4,8).

Γιατί, λοιπόν, ἀμφιβάλλεις ἀκόμη, ὅτι ἡ νεοελληνικὴ πραγματικότητα σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς θὰ δείχνῃ πολὺ καλύτερη, ἐὰν τὰ προβλήματά της φωτισθοῦν ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου; Μήπως διότι οἱ προτεινόμενες λύσεις θὰ εἶναι θρησκευτικῆς φύσεως; Ἀλλὰ μήπως δὲν εἶδαμε ὅτι ἄλλες λύσεις ἀπὸ διάφορες ἰδεολογίες ἀπέτυχαν παταγωδῶς, δημιουργώντας σοβαρότερα προβλήματα;

Ἐξἄλλου δὲν μποροῦμε νὰ ἀγνοήσουμε καὶ τὴν ἄλλη πραγματικότητα τοῦ καιροῦ μας. Ὅτι οἱ αἰῶνιοι ἄσπονδοὶ γείτονές μας, ποὺ δὲν σταμάτησαν νὰ μᾶς ἐμπαΐζουν καὶ νὰ μᾶς προκαλοῦν καὶ νὰ μᾶς ἀπειλοῦν τὰ τελευταῖα χρόνια, ὅτι καλλιεργοῦν ἐντατικὰ τὸ θρησκευτικὸ τους συναίσθημα. Τὸ πᾶν κάνουν ν' αὐξήσουν τὴν ἀγάπη καὶ τὸ φανατισμὸ στὴ θρησκεία τους καὶ νὰ δημιουργήσουν τὸ περιλάλητο ἰσλαμικὸ τόξο μὲ ἀπώτερο στόχο νὰ σκεπάσῃ τὴν ὑλόφρονα καὶ ἀδιάφορη θρησκευτικὰ Δύση.

Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἓνας ἐπὶ πλέον λόγος ν' ἀφήσουμε νὰ τρέξῃ καὶ ποτίσῃ τὸν ἀγρὸ τῆς κοινωνίας μας ὁ ζωογόνος χεῖμαρρος τῆς Ἑλληνορθόδοξης Παράδοσής μας; Τί θὰ ἀντιπαρατάξουμε σὲ μία ἀπνευκατὰ σύγκρουση; Τὴν καλοζωία μας, τὴ νυχτερινὴ μας ζωὴ ἢ τὴ δυτικοφανὴ καὶ νοθευμένη κουλτούρα μας; Δὲν ξέρουμε ὅτι ἡ θρησκεία, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκεία τοῦ Μωάμεθ, ἢ ὅποια συγκρινόμενη μὲ τὴ δική μας εἶναι ὅπως τὸ χαλίκι μὲ τὸ διαμάντι, εἶναι δύναμη ἀσυναγώνιστη σὲ ἄτομα καὶ λαοὺς;

Παρὰ ταῦτα ὁμως «πεπεισμεθα τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας» (Ἐβρ. 6,9) γιὰ τὸ ἱστορικὸ Ἔθνος μας. Οἱ δὲ ἔνδοξοι Νεομάρτυρες δὲν θὰ παύσουν νὰ προσεύχωνται γιὰ μᾶς, ὥστε οἱ πάντες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, νὰ ἐννοήσουμε ὅτι ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐτυχία καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἐθνους μας βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὴ σκέπη τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ δρόμο ποὺ χαράζει ἡ Ἁγία Ὁρθοδοξία μας, στὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ὠραίων ἰδανικῶν τῆς φυλῆς μας.

(Τέλος)

17. «Χρειαζονται συντηρητικὲς λύσεις», «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 12-2-89.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΙΕΡΕΜΙΑΝ

Του ἀρχιμ. κ. ΚΩΝ. Γ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ θέμα εἶναι λίαν ἐπίκαιρον καὶ διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν. Ἡ ἠθικὴ πτώσις καὶ ἡ θρησκευτικὴ κατάπτωσης, παρατηροῦνται καὶ σήμερον καὶ φυσικὰ τεραστίαν εὐθύνην ἔχουν οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι καὶ ἱερεῖς. Ἵσως τὸ φῶς των δὲν ἐφώτισεν καὶ ἡ ἀρετὴ των δὲν συνέβαλλεν εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τοῦ ἀνθρώπου. Μυστηριακαὶ θρησκείαι, αἱρέσεις, θρησκευτάματα εἰσβάλλουν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐλησμόνησαν τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας καὶ ὡς ἄλλοι «υἱοὶ ἀπωλείας», πορεύονται εἰς τὸ πέλαγος τῆς σήψεως τοποθετοῦντες τὸν τεχνολογικὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν θέσιν τοῦ θεοῦ, βέβαιοι ὅτι ἐφθασαν εἰς τὸ σημεῖον «τῆς θεολογίας τοῦ θανάτου τοῦ Θεοῦ». Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὥραν, ἢ φωνὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Προφήτην Ἱερεμίαν εἶναι ἐπίκαιρος, πρὸς κάθε πνευματικὸν ἄνθρωπον «καλαμᾶσθε, καλαμᾶσθε ὡς ἄμπελον τὰ κατάλοιπα τοῦ Ἰσραὴλ» (Ἱερ. 6,9'). Καὶ ὁ κάθε πνευματικὸς ἄνθρωπος, ὀφείλει νὰ τρυγήσῃ καὶ νὰ ξανατρυγήσῃ ὡς ὁ τρυγητὴς εἰς τὰ κλήματα, τὰς ψυχὰς ποὺ δύνανται νὰ κατανοήσουν τὴν διδασκαλίαν του καὶ διὰ προθυμίας νὰ δεχθῶν τὸ κήρυμά του.

Ἡ θρησκευτικὴ κατάπτωσης καὶ ἡ ἠθικὴ πτώσις, χαρακτηρίζουν τὴν ἐποχὴν τοῦ προφήτου Ἱερεμίου. Παράλληλα, ὑπάρχει καὶ ἡ κοινωνικὴ διαφθορά. Περίλυπος ὁ προφήτης παρατηρεῖ. «Ἡ χώρα εἶναι γεμάτη ἀπὸ μοιχούς... προσπάθειά των εἶναι τὸ κακόν, δύναμή των ἡ κακία». Ἐπαρσις τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγῶ, κατέχει τοὺς προφήτας, τοὺς ψευδοπροφήτας οἱ ὅποιοι φθάνουν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀρνήσεως τοῦ Θεοῦ. «Δὲν ἀξίζει τίποτε αὐτὸς (ὁ Γιαχβέ), κακὸν δὲν θὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς, ξίφος καὶ πείναν δὲν θὰ ἴδωμεν» (Ἱερ. 5,17). Εἶναι καὶ αὐτὸ σημεῖον παρατηρούμενον καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, ὅπου οἱ ἄνθρωποι φθάνοντες εἰς τέλειον σημεῖον τεχνολογικῆς ἀναπτύξεως, ἀπαρνοῦνται τὸν Θεὸν καὶ λέγουν ὅτι «δὲν ὑπάρχει Θεὸς» ἢ «ἀπέθανεν ὁ Θεός». Οἱ πρῶτοι οἱ ὅποιοι εὐθύνονται διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν εἶναι οἱ ἱερεῖς. Ὡς πνευματικοὶ ταγοὶ κατηγοροῦνται δι' ἐγκατάλειψιν τοῦ Γιαχβέ, δι' ἀνήθικον διαγωγὴν, διὰ σφαιερὰν πολιτικὴν. Ὁ Ἱερεμίας συναισθανόμενος τὸ βάρος τῆς πνευματικότητος ποὺ τοῦ ἐνεφύσησεν ὁ Θεός, πολεμεῖ τοὺς ψευδοπροφήτας τοὺς ὁποίους καὶ κατηγορεῖ

ὡς παραπλανῶντας τὸν λαὸν διὰ ψευδῶν προφητειῶν, διότι εἰς αὐτὸν διετηρεῖτο ἄσβεστος ἢ φλόξ τῆς Μωσαϊκῆς θρησκείας καὶ δὲν ἀνέχετο, τὸ ἐθεώρει ἐφάμαρτον νὰ παρατηρῇ τοιαύτην ἠθικὴν παρακμὴν. Ὁ Θεός ἦτο ὠργισμένος διὰ τὴν θρησκευτικὴν κατάστασιν. Ἡ μεταρρύθμισις τοῦ Ἰωσία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δώσῃ θετικὰ καὶ μόνιμα ἀποτελέσματα εἰς τὴν θρησκευτικὴν κατάπτωσιν, μολοντί προέβη εἰς τὴν ἀποκάθαρσιν τῆς λατρείας. Ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἱερεμίαν, συναντᾷ τὸν τρόπον αὐτοῦ ὁ ὁποῖος διατυπῶνται διὰ τῶν λόγων «ἀχ Παντοδύναμε Γιαχβέ, δὲν δύναμαι νὰ ὀμιλῶ, εἶμαι τόσο νέος» (Ἱερ. 1,6). Ἰδοὺ τὸ μεγαλεῖον. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἐντολὴν ὅπως ὁ Ἱερεμίας «ἐπὶ τοὺς λαοὺς καὶ τὰ βασίλεια, ἵνα ἐκριζώσῃ καὶ κρημνίσῃ, ἀνοικοδομή καὶ φυτεύῃ» (Ἱερ. 1,10). Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἔχει χρέος νὰ ἐκριζώσῃ, νὰ κρημνίσῃ εἰδῶλα, κόσμους ὀλοκλήρους, τοὺς ὁποίους θεωρεῖ ψευδεῖς διὰ τὴν θεμελίωσιν τῶν ἰδικῶν του κόσμων. Ὑποδομὴ τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ οἰκογένεια. Ὅπως ὁ Ἱερεμίας, ὁ ὁποῖος ἀνετράφη ἐν ἱερατικῇ οἰκογενεῖᾳ διὰ σωστῶν βάσεων ἐπὶ τῆς Μωσαϊκῆς θρησκείας, ἐχάραξεν τὴν πολιτικὴν του διὰ πάταξιν τῆς θρησκευτικῆς πτώσεως καὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως. Ἡ σωστὴ διαπαιδαγώγησις τῶν τέκνων ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ «ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου», εἶναι ὁ μόνος τρόπος δι' ἀπόκτησιν πνευματικῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι θὰ ἐπωμισθῶν τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ ζητήσουν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν νὰ μὴ ριφθῇ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν παρηγκωνιζόντων τὸ ὄνομά Του. Σήμερον ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον αἱρέσεις, θρησκευτάματα, μυστηριακαὶ λατρεῖαι, παραθρησκευτικαὶ ὁργανώσεις. Ἐγκαταλείπεται ὁ Θεός. Οὐδεμία διαφορὰ ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἱερεμίου. Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν μελημάτων τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ κήρυγμα κατὰ τῆς λατρείας τῶν πολυαρίθμων θεῶν καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν μυστικῶν θρησκειῶν. Ὁ προφήτης, χαρακτηρίζει τὴν λατρείαν αὐτὴν «πορνείαν». Ἐκατομμύρια σημερινῶν ἀνθρώπων ἀσπάζονται αὐτὰς τὰς παραθρησκευτικὰς ὁργανώσεις καὶ θρησκείας. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀπασχολήσῃ τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐπιθυ-

μία, τὴν ὁποῖαν ὁ λαὸς ἐπιδεικνύει πρὸς τὰς θρησκείας αὐτάς. Τὸ χρέος του εἶναι, ἡ νοουθεσία πρὸς τὰ «ἀπωλολότα πρόβατα». Ἡ ρίζα τῆς νοουθεσίας τῆς διδασκαλίας του πρέπει νὰ εἶναι χαρακτηρισμοὶ τῶν πράξεων των «ὡς ἀχαριστίας πρὸς τὸν εὐεργέτην» Θεόν. Ἡ θεραπεία τῆς καταστάσεως τῆς θρησκευτικῆς σήψεως, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπιστροφή τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Χρειάζεται περιτομὴ καρδίας, πάταξις τῆς κακῆς ἐπιθυμίας, ἀποκάθαρσις τῆς καρδίας ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ. Τὸ ἔργον αὐτό, θὰ τὸ ἐπωμισθοῦν οἱ ἱερεῖς — ἕξομολόγοι. Πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, «ὁ τοῦ Ἡσαίου φόβος τοῦ Θεοῦ», νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς μετάνοιαν. Τὸ ἔργον δύσκολον. Τὸ περὶ ἐπιστροφῆς κήρυγμα τοῦ Ἱερεμίου οὐδεμίας ἀπηχήσεως ἔτυχεν ἐν τῷ λαῷ.

Καὶ σήμερον οἱ ταγοὶ ἱερεῖς, θεολόγοι καὶ λοιποὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι, διακηρύττουν, ἀλλὰ ἡ καρδιά των ἀκουόντων παραμένει κλειστὴ καὶ φωνάζει: «Ὅχι, ὄχι δὲν θέλω. Ἀγαπῶ τοὺς ἐραστὰς ὀπίσω αὐτῶν θὰ τρέχω» (Ἱερ. 2,25). Εἰς τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον, ὑπάρχουν σιγμαὶ ἀπομονώσεως, ἀπογοητεύσεως. Διδάσκει, νοουθετεῖ, προτρέπει πρὸς μετάνοιαν, ἐλέγχει, ἀπειλεῖ, μοιστεύει πρὸς τὸν Θεόν, ὑπὲρ τοῦ ἀμαρτήσαντος λαοῦ, κλαίει ἀλλὰ ὁ ἀμαρτήσας λαὸς παραμένει ἀμετανόητος καὶ ἡ ἰδική του ψυχικὴ ἀντοχὴ δοκιμάζεται σκληρῶς. Σκεπτικὸς ἴσταται πρὸ τοῦ ἀμπελώνος καὶ ἀμφιβάλλει ἐὰν ἀξίξῃ τὸν κόπον νὰ εἰσέλθῃ πάλιν εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτόν, νὰ ἀναζητήσῃ πάλιν τοὺς ἀναμενομένους καρπούς. Τὴν ὥραν ταύτην τῆς ἀπελπισίας, παρουσιάζεται ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ὅπως παρότρυνε τὸν Ἱερεμίαν, παροτρύνει καὶ τὸν ἔχοντα ἀκράδαντον πίστιν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ πνευματικῦ ἀνθρώπου, διὰ τῶν λόγων Του: «Ξανατρύγησε, ξανατρύγησε ὡς εἰς τὸ ἀμπέλι (πράττουν). Ἄλλῃ μιὰ φορὰ βάλε τὸ χέρι σου ὡς ὁ τρυγητὴς εἰς τὰ κλήματα (κάμνει)». Δὲν εἶναι ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἀπλῶς ὁ κήρυξ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν μεγάλην μάζαν τοῦ λαοῦ. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἀναζητητὴς ἐκάστου ἀνθρώπου, εἶναι ὁ ἐργάτης, ὁ ὁποῖος πορεύεται νὰ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ εὕρῃ ἐν τῇ κοινωσίᾳ ἕκαστον ἄνθρωπον, δυνάμενον νὰ τὸν κατανοήσῃ, πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸ κήρυγμά του, ἐπιδεκτικὸν διδασκαλίας. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, εἶναι ὁ ἀναζητητὴς ἐκάστης ψυχῆς. Ὡς ὁ τρυγῶν ἀναζητεῖ ἐπιμελῶς ἀνὰ μέσον τῶν φύλλων νὰ εὕρῃ τὰς σταφυλάς, οὕτω καὶ ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ὀφείλει

νὰ πορευθῇ πρὸς ἀναζητήσιν ψυχῶν.

Τονίζεται ἐδῶ ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μία ἀκόμη κεκρυμμένη σταφυλὴ ἐὰν εὕρεθῇ καὶ εἰς ἀκόμη ἄνθρωπος ἐὰν κερδηθῇ, εἶναι ἱκανὸν νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς καταβληθέντες κόπους, νὰ ἀναπαύσῃ τὸν κουρασμένον πνευματικὸν ἄνθρωπον. Ὁ Θεὸς ἔχει ἀπαιτήσεις ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους. Θέλει συνέχειαν τῆς δρασσεῶς των. Ὁ Θεὸς συμπαρίσταται πάντοτε εἰς τοὺς κόπους των. Εἶναι φυσικὸν ὅμως ἡ διδασκαλία καὶ τὸ ἔργον τοῦ πνευματικῦ ἀνθρώπου, νὰ δεχθῇ πυρὰ καὶ μένος ἐκ τῶν «ἀπολεσθέντων» ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι θεωροῦν σωστὸν αὐτὸ πού πράττουν καὶ ἀνάρμοστον πρὸς τὴν προσωπικὴν των ζωὴν τὸν ἔλεγχον καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ πνευματικῦ ἀνθρώπου. Ἐπιτίθενται εἰς αὐτόν, τὸν οἰκτίρουν, τὸν χλευάζουν, τὸν ἀπειλοῦν. Φυσικὸν εἶναι νὰ λυγίσῃ ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος. Ἀπὸ αὐτὸ δὲν ξέφυγεν οὔτε ὁ προφήτης Ἱερεμίας. Ἀλλὰ πάλιν ἐμφανίζεται ὁ Θεός, νοουθετῶν, ζητῶν ὑπακοήν, συνέχειαν τοῦ ἔργου, μεγαλυτέρας ὑπηρεσίας, διὰ νὰ ξαναγίνῃ ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος «τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ». Φιλάνθρωπος ὁ Θεός, δὲν ἀφήνει τοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν πτώσιν ἀλλὰ δι' ἀγῶνος καὶ ἐσωτερικῆς πάλης τοὺς ἀνορθώνει καὶ τοὺς ἀποκαθιστᾷ. Ἀλλὰ καὶ ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, πρέπει ἀκλόνητος νὰ παραμένῃ ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων, στηριζων τὴν πᾶσαν ἐλπίδα του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ θεωρεῖ αὐτόν, τὸν μόνον ἀπομείναντα φίλον καὶ νὰ ἀναμένη παρ' αὐτοῦ τὴν νίκην.

Οἱ ψευδοπροφῆται καὶ τότε καὶ σήμερον, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν εἰρηνιστῶν οἱ ὁποῖοι ἐπαγγέλλονται τὴν εἰρήνην ἐνῶ ἐκδιώκουν τὸν Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης Χριστόν, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν ἀνθρώπων πού κόπτονται διὰ τὸν περιορισμὸν τῶν πυρηνικῶν ὄπλων ἐνῶ ἐξοπλίζουν τὰ κράτη καὶ τοὺς λαοὺς μὲ ὄπλα, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν οἰκολόγων πού κόπτονται διὰ τὸ περιβάλλον καὶ πυρπολοῦν τὰ δάση ἢ ρυπαίνουν τὴν θάλασσαν, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὸν τρίτον κόσμον καὶ τὴν μαστίζουσαν ἐκεῖ πείναν σπαταλοῦν τὰ εὐρωπαϊκὰ ἀποθέματα εἰς χλιδὴν καὶ καλοπέρασιν τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ τῆς ἠνωμένης Εὐρώπης εἶναι οἱ ἴδιοι καὶ ἀπαράλλακτοι ἐδῶ καὶ πολλοὺς αἰῶνας. Εἶναι ἄφρονες, οἱ ὁποῖοι φωνασκοῦν. «Εὐτυχίαν θὰ ἔχωμεν.... οὐδεμία συμφορὰ θὰ μᾶς πλήξῃ» (Ἱερ. 23,17). Ξεύρουν τὴν «ἀδυναμίαν» τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν τιμωρεῖ ἀλλὰ διαλλάσσεται ὡς ὁ ἄνθρωπος μετ' αὐτῶν καὶ παραβλέπει πολλὰς πράξεις. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος

γνωρίζει ότι κάποτε θα ἐπέλθῃ ἡ τιμωρία τῶν λαῶν αὐτῶν, διὰ τὴν ἀχαλίωτον συμπεριφορὰν των. Εἰς κεφάλαιον 13 στ. 12.14 ὁ Ἱερεμίας παρουσιάζει εἰς μίαν ὠραιοτάτην εἰκόνα τὸν Θεόν, συντρίβοντα τὸν μεθυσμένον λαὸν ὅπως ἀκριβῶς συντρίβουν τὰ κύπελλά των οἱ κυριευόμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου. Ἡ ἐποχὴ τοῦ Ἱερεμίου δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας. Μοιχεῖαι, πορνεῖαι, αἰμομιξίαι, εἶναι τὰ συνήθη φαινόμενα τῆς ἐποχῆς. Οἱ δεσμοὶ τῆς οἰκογενεῖας χαλαροί, ἀσέβεια τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς, τὴν κοινὴν ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην εἶχον ἀντικαταστήσει ἀνθρώπινος ἐκμετάλλευσις καὶ δυσπιστία, δωροδοκία, τοκογλυφία. Ἐὰν καὶ ἡμεῖς σήμερον ἀνοίξωμεν καὶ τὸν ἰδικόν μας ἡμερήσιον τύπον, δὲν θὰ ἴδωμεν κάτι νέον ἐκ τῶν προαναφερθέντων πραγμάτων τῆς ἐποχῆς τοῦ προφήτου. Τὴν τερασίαν εὐθύνην τῶν ἡγητόρων οἱ ὅποιοι κόπτονται διὰ τὴν δικαιοσύνην, πρέπει νὰ διακηρύττῃ ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος, ὡς ἄλλος Ἱερεμίας διὰ τῶν λόγων «ὁ Θεὸς εἶναι ἡ δικαιοσύνη μας». Παροτρύνει ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος εἰς μετάνοιαν, ἀντιπαραθέτει τὸν λόγον, διὰ τοῦ ὁποίου κηρύσσει τὰς θείας βουλὰς. Ὑποχρεοῦται διὰ τῆς θέρησ τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ πνεύματός του νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν καθάρτητα τοῦ κόσμου. Ἐν μέσῳ μίσους ἀλλεπαλλήλων ἀναστατώσεων, ἐν δίνῃ καὶ στροβίλῳ, ἐν μέσῳ μίσους καὶ ἔχθρας πανταχοῦ συναντῶν, ὡς ἀτρόμητος μαχητῆς, ὡς ἀκαμπτος ἀγωνιστῆς, ἐκδαπανῶν ἀφειδῶς τὴν ἀνεξάντλητον καὶ ἀκατάβλητον ψυχικὴν του δύναμιν, νὰ συνεχίξῃ τὸ τίμιον ἔργον τῆς διασώσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ψυχῶν, τῆς ἐγκαθιδρύσεως καὶ στερεώσεως τῆς ἠθικῆς, τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ ἀγαθοῦ, τῆς προσαρμογῆς πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ. Ξεύρει ὅτι πᾶσα παρὰβασις τοῦ ἠθικοῦ νόμου, ἐπιφέρει τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Εὐσπλαγχνος ὁ Θεὸς καὶ μακρόθυμος, μετέρχεται διάφορα μέσα, πρὸς παιδαγωγίαν τοῦ λαοῦ. Αἱ πράξεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἔχουν καθαρῶς παιδαγωγικὸν σκοπόν. Κατὰ τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος, ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος συνιστᾷ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τὴν μετάνοιαν. Ὁ ὄλος ἀγὼν του εἶναι πνευματικὸς. Ἡ μετάνοια εἶναι πνευματικὴ ἐνέργεια, ἡ ὁποία προκαλεῖται ἐκ τῆς συνειδητοτέρας ἀντιλήψεως τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τῆς καταστάσεως. Ζητεῖ ἐσωτερικὴν ἐπιστροφὴν, περιτομὴν καρδίας. Καὶ ἀπὸ μέρους ὁμως τῶν ἀνθρώπων, χρειάζεται προσπάθεια ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πνευματικὴν ἐπαλξιν. Ὁ Θεὸς θὰ ἔλθῃ ἔπειτα ἀρωγὸς εἰς αὐτοὺς καὶ διὰ τῆς βοήθειάς του καὶ ἡ

ἐλευθερία των διασώζεται καὶ ἡ ἀναγέννησις των παραμένει ἔργον τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου. Τότε ὁ ἄνθρωπος θὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς ἀναγεννήσεώς του καὶ νὰ δυνηθῇ μόνος ἄνευ διδασκάλων, προφητῶν, πνευματικῶν ἀνθρώπων νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν κοινωσίαν μετ' Αὐτοῦ. Ἔως ἐκείνης τῆς «τελείας» στιγμῆς, εἶναι ἐπιτακτικὸν τὸ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν ἔργον τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ὡς ὁ λυρικὸς Ἱερεμίας διὰ τῶν λόγων, τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου του ἐπικαίρως, ἕως σήμερον, παρουσιάζει.

Εἰς ἐκάστην ἐποχὴν τὸ ἔργον τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, εἶναι λίαν ἐπιποδομητικὸν καὶ θεάρεστον. Ἄλλὰ συγχρόνως δύσκολον καὶ ἀκανθῶδες. Ἔως ὅτου ἡ ἀνθρωπότης συνέλθῃ ἐκ τοῦ ληθάργου τῆς διαφθορᾶς καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρὸ τῆς πώσεως κατάστασιν, κάθε πνευματικὸς ἄνθρωπος ἔχει χρέος νὰ πορεύεται πρὸς ἀναζητήσιν ψυχῶν. Νὰ τρυγᾷ καὶ νὰ ξανατρυγᾷ τὸ ἀμπέλι, διὰ νὰ εὐρη ἔστω καὶ μίαν ψυχὴν ἡ ὁποία θὰ ἀκούσῃ τὸ κήρυγμά του, θὰ ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν καὶ θὰ σωθῇ. Τὸ ἔργον του τότε θὰ ὀλοκληρωθῇ καὶ ἡ ἐπιβράβευσις του θὰ εἶναι ἡ ἀπονομὴ τοῦ στεφάνου τῆς δικαιοσύνης, παρὰ τοῦ δωροδότου Θεοῦ.

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

1. Ἀρχιμανδρίτου Τίτου Κ. Καράντζαλη (νῦν Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως, Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας) «Χαρακτηριστικὰ τινὰ ἐκ τῆς διδασκαλίας καὶ ἀπλότητος τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ Βασιλείου Βέλλα».
2. Ἀρχιμανδρίτου Ἰωὴλ Γιαννακοπούλου «Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη» (τόμος 6ος - ΗΣΑΪΑΣ - ΙΕΡΕΜΙΑΣ - ΒΑΡΟΥΧ).
3. Βασιλείου Μ. Βέλλα, Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, «Θρησκευτικὰ προσωπικότητες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης».

Ἄρχιμ. Χριστοφόρου Γ. Σταυροπούλου ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ, Μυστήριον Μυστηρίων

Πρόκειται γιὰ μίαν ὀλοκληρωμένην ἐξέτασιν καὶ ἐκθεση τῆς ὀρθοδόξου ἀγιογραφικῆς καὶ πατερικῆς πίστεως σὲ σχέση μετὰ τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ὁ ἐμπειρὸς λειτουργὸς καὶ δόκιμος συγγραφεὺς σὲ δύο Μέρη καὶ ἔντεκα Κεφάλαια κάνει λόγο γιὰ κάθε πτυχὴ τῆς οὐσίας τοῦ Μυστηρίου, τῶν προϋποθέσεων τῆς συμμετοχῆς σ' αὐτὸ καὶ τῶν σωστικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Μεταλήψεως. Τὸ βιβλίον, μὲ ἐκκυστικὸ ἐξώφυλλον καὶ 18 ὀλοσέλιδες ἐκτὸς κειμένου εἰκόνας σὲ τετραχρωμίᾳ, θὰ ἀποτελέσει ὀφέλιμον πνευματικὸν ἐντύπωμα τῶν χριστιανῶν καὶ πολῦτιμο βοήθημα τῶν κληρικῶν καὶ κηρῦκων τοῦ θείου λόγου.

Η ΙΓ' ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τού κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου

ΙΓ'. Ὁ ἅγιος Κύριλλος προλαμβάνει ἐνδεχομένην ἀπαίτησιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ζητηθῆ καὶ ἔτερον γεγονός ἀναφερόμενον εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, τὸ ὁποῖον εἶχε προφητευθῆ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Ὁ Ἰησοῦς καὶ κατὰ τὰς στιγμὰς τοῦ Πάθους Αὐτοῦ καὶ τὴν πορείαν πρὸς τὸν τόπον τῆς Σταυρώσεως ἔφερον ἓνα χιτῶνα καὶ ἓν ἱμάτιον. Κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην «Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη»¹⁹⁰. Ὁ χιτῶν τοῦ Ἰησοῦ δὲν διεμοιράσθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων σταυρωτῶν Του, διότι, ἐὰν ἐσχίζετο δὲν θὰ ἐχρησίμευεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐπομένως ἐρριφθῆ κλῆρος δι' αὐτόν. Ἀναζητεῖται ἡ προφητεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται τὰ γεγονότα τοῦ διαμερισμοῦ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς ρίψεως κλήρου διὰ τὸν χιτῶνα. Τὸ γεγονός αὐτό, λέγει ὁ ἅγιος, γνωρίζουν οἱ ψάλται τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι μιμοῦνται τὰς ἀγγελικὰς στρατιάς καὶ ἀνυμνοῦν πάντοτε τὸν Θεόν. Οὗτοι ἀξιοῦνται νὰ ψάλλουν εἰς τὸν Γολγοθᾶν: «διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον»¹⁹¹.

Ὁ Ἰησοῦς, ἀφοῦ ἐκρίθη ὑπὸ τοῦ Πιλάτου, ἐφόρεσεν ἐρυθρὰ ἐνδύματα. Κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον «ἐκδύσαντες αὐτὸν περιέβηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνη»¹⁹². Τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἡσαΐαν προφητικῶς: «Τίς οὗτος ὁ παραγενόμενος ἐξ Ἐδώμ, ἐρύθημα ἱματίων ἐκ Βοσόρ»¹⁹³. Ὁ Κύριλλος διερωτᾶται ποῖος εἶναι ὁ κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Ἡσαΐου ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἐδώμ, ἐκ τῆς πόλεως Βοσόρ, ἐνδεδυμένος ἐρυθρὰ ἐνδύματα. Κατὰ τὸν ἅγιον ἡ λέξις Βοσόρ εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν εἶναι δυνατὸν νὰ σημαίη τὸ ἐρυθρόν. Ἡ συνέχεια τῆς προφητείας ἔχει ὡς ἐξῆς: «διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια καὶ τὰ ἐνδύματά σου ὡς ἀπὸ πατητοῦ ληνου;»¹⁹⁴. Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα ἀναζητεῖται εἰς ἄλλην προφητείαν τοῦ Ἡσαΐου: «ἐξέπέτασα τὰς χεῖράς μου ὅλην τὴν ἡμέραν πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα»¹⁹⁵.

Ὁ Ἰησοῦς ἤπλωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν τῷ Σταυρῷ προκειμένου νὰ διασώσῃ ὅλην τὴν οἰκου-

μένην. Ὁ Γολγοθᾶς ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς γῆς κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ψαλμωδοῦ «ὁ δὲ Θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνων, εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς»¹⁹⁶. ἤπλωσε τὰς ἀνθρωπίνους χεῖρας Ἐκεῖνος, ὁ Ὅποιος διὰ τῶν νοητῶν Αὐτοῦ χειρῶν ἐστερέωσε τὸν οὐρανόν. Καὶ ἐτροπήθησαν διὰ τῶν καρφίων, οὕτως ὥστε, ὅταν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία ἐβάστασε τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων, ἐκαρφώθη εἰς τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ καὶ ἀπέθανε, νὰ ἀποθάνῃ μετ' αὐτῆς μὲν ἡ ἁμαρτία, νὰ ἀναστηθῶμεν δὲ ἡμεῖς δεδικαιωμένοι. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ὁ θάνατος ἐκωριαρχήσεν ἐξ αἰτίας τοῦ παραπτώματος ἐνὸς ἀνθρώπου¹⁹⁷ (ἦτοι τοῦ Ἀδάμ), ἡ ζωὴ προήλθεν ἐπίσης μέσῳ ἐνὸς ἀνθρώπου, τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ὅποιος ὑπῆρξεν ὁ Σωτὴρ καὶ ὁ Ὅποιος ἀπέθανεν ἐκουσίως.

Ὁ ἅγιος πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν θέσεων αὐτοῦ παραθέτει χωρίον ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου: «ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχὴν μου καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν»¹⁹⁸.

190. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 164, 23-24, Ἰω. 19,23.

Ἔσσην ἀφορᾷ εἰς τὴν ἔκφρασιν «τέσσαρα μέρη» ὁ καθηγητὴς Π. Ν. Τρεμπέλας σημειώνει: «Ὁ Ἰωάννης ἀφηγεῖται καὶ πόσα μέρη ἔκαμαν ἀπὸ τὰ ἱμάτιά του, τουτέστι τέσσαρα, ἵνα δύναται ἕκαστος στρατιώτης νὰ λάβῃ ἀνὰ ἓν. Ἐκ τούτου ἐμφαίνεται, ὅτι ἦσαν τέσσαρες στρατιῶται, οἵτινες ἐξετέλεσαν τὰς περὶ σταυρώσεως διαταγὰς τοῦ ἐπιτρόπου τῆς Ρώμης (Αὐ.). Κατὰ τὸ Πράξ. ιβ' 4, τὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἀπετελοῦντο ἀπὸ τετράδα στρατιωτῶν» (Π. Ν. Τρεμπέλας, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ἐκδοσις Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή», Ἀθῆναι - 1954, σελ. 669, στήλη β'.

191. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 164, 30-31, Ψαλμ. 21,19.

192. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 164, 32-33, Ματθ. 27,28.

193. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 164, 34-35, Ἦσ. 63,1.

194. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 164, 36-37, Ἦσ. 63,2.

195. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 164, 38-39, Ἦσ. 65,2.

196. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 165, 3-4, Ψαλμ. 73,12.

197. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 165, 8-9, Πρβλ. Ρωμ. 5,17.

198. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 165, 11-12, Πρβλ. Ἰω. 10,18.

Τὸ ἐπιχροτοῦμε

Ἐπὲρ τῆς δημιουργίας θαλασσίου πάρκου γύρω ἀπὸ τὴν Ἀνταρκτικὴ ψήφισαν στὸ Μεξικὸ οἱ χώρες - μέλη τῆς Διεθνoῦς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Φαλαινοθηρία, μιὰ ἀπόφαση ἱστορικῆς σημασίας γιὰ τὸ μέλλον τῆς φάλαινας στὸν πλανήτη μας. Τὰ ὄρια τοῦ πάρκου μεταξὺ 40 καὶ 60 μοιρῶν νότια, περικλείουν ὅλες τὶς περιοχὲς ὅπου τρέφονται οἱ φάλαινες κατὰ τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες καὶ ἐφάπτονται μὲ τὸ ἤδη ὑπάρχον Θαλάσσιο Πάρκο γιὰ φάλαινες τοῦ Ἰνδικoῦ Ὠκεανοῦ.

Σὲ μιὰ ἔντονα φορτισμένη ἀτμόσφαιρα διαπραγματεύσεων κατὰ τὴ διάρκεια διασκέψεως τοῦ IWC, εἰκοσιτρεῖς χώρες ψήφισαν ὑπὲρ τῆς δημιουργίας τοῦ Θαλασσίου Πάρκου, ἕξι χώρες δῆλωσαν ἀποχή, μιὰ χώρα ἀποχώρησε, ἐνῶ ἡ Νορβηγία ἀρνήθηκε νὰ λάβει μέρος στὴ διαδικασία.

Ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ Πάρκου ἐμποδίζει τὴν ἐπανάληψη τῆς φαλαινοθηρίας σὲ εὐρεία κλίμακα καὶ διασφαλίζει τὴ μόνιμη προστασία τοῦ 90% τῶν μεγάλων φαλαινῶν ὄλου τοῦ κόσμου, στὶς περιοχὲς ὅπου τρέφονται τὸ καλοκαίρι.

Σκέψεις οὐσίας τῆς Ὁρθοδοξίας

Ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται τὰ σύμβολα. Τὸ ἀπαιτεῖ ἡ φύση του, πὸν ἀποτελεῖται καὶ ἀπὸ ὕλη. Οἱ εἰκόνες εἶναι σύμβολα, ἀπαραίτητα μάλιστα. Τὸ διδάσκει καὶ ἡ ἱστορία.

Οἱ χριστιανοί, ξεπερνώντας μερικὲς φορὲς τὰ ὄρια τοῦ ἐπιτροπτοῦ, διαπιστώνουμε ὅτι ξεφύγαμε ἀπὸ τὴν παράδοση —ὅσον ἀφορᾷ τὰ σύμβολα— τῶν πρώτων χρόνων. Πάθος. Ἄς μὴ λησιμονοῦμε τοὺς ἀδελφοὺς τῶν κατακομβῶν καὶ τοὺς συμβολισμοὺς: τὴν ἄγκυρα, τὸ ψάρι, τὸ φοῖνικα, τὸ πλοῖαριο κ.ἄ.

Ἰσχυρίζονται πολλοὶ καὶ διάφοροι: Ἄφοῦ «πνεῦμα ὁ Θεός» ὁ ὁποῖος «οὐκ ἐν χειροποιήτος ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται», ποιά ἡ ἀνάγκη ναῶν καὶ συμβόλων; Ἀπαντοῦμε: Ὁ Θεός, ἀσφαλῶς δὲν ἔχει ἀνάγκη συμβόλων, ἀφιερωμάτων καὶ τύπων λατρείας. Ἐχουμε ὅμως ἐμεῖς, μιὰ καὶ εἴμαστε πεπερασμένα ὄντα. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει στὴν καθημερινὴ ζωὴ. Γίνεται ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἐξωτερικεύσουμε τὰ αἰσθηματὰ μας. Φιλᾶμε λ.χ. τὸ χέρι τοῦ γονιοῦ γιὰ

νὰ ἐκδηλώσουμε τὸ σεβασμὸ μας. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὸ ναό. Δὲ λατρεύουμε τὸν Ἅγιο πὸν ἐικονίζεται ἢ —πολὺ περισσότερο— τὸ ξύλο καὶ τὸ χρῶμα τῆς εἰκόνας. Εἶναι ἀπλὴ τιμητικὴ (ὄχι λατρευτικὴ) προσκύνηση. «Ἡ γὰρ τῆς εἰκόνας τιμὴ, ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει». Δὲν πρέπει νὰ γίνεται σύγχυση. Οἱ εἰκόνες εἶναι «βίβλοι ἀγραμμάτων». Μᾶς θυμίζουν τοὺς ἥρωες τῆς πίστεως καὶ κολοσσοὺς τῆς ἀρετῆς ἢ γεγονότα ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας. Μᾶς ἐμπνέουν, μᾶς οἰκοδομοῦν.

Ἐπομένως, οἱ τύποι τῆς θρησκείας δὲν εἶναι ἀπόβλητοι. Ἀρκεῖ, νὰ γίνεται σωστὴ χρῆση καὶ ὄχι κατάχρηση. Ὅχι τοὺς τύπους, ἀλλὰ τὴν τυποκρατία καὶ τυπολατρεία πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε. Νὰ μὴν εἴμαστε χριστιανοὶ τῶν τύπων ἀλλὰ τῆς οὐσίας.

Τὸ χαμόγελο

Ἐνα χαμόγελο δὲν στοιχίζει τίποτε, ὅμως δημιουργεῖ πολλά. Πλουτίζει αὐτοὺς πὸν τὸ παίρνουν, χωρὶς νὰ φτωχαίνει αὐτοὺς πὸν τὸ δίνουν.

Μιὰ στιγμή εἶναι ἡ ζωὴ του κι ὅμως ἡ ἀνάμνησή του διαρκεῖ κάποιες φορὲς παντοτινά. Δὲν ὑπάρχει κανένας τόσο πλούσιος πὸν νὰ μπορεῖ νὰ κάνει χωρὶς αὐτὸ καὶ κανένας τόσο φτωγός, ὅσο αὐτὸς πὸν τὸ στερεῖται. Δημιουργεῖ εὐτυχία πάντα καὶ παντοῦ. Εἶναι ἀνάπαυση γιὰ τοὺς κουρασμένους, ἠλιόφωτο γιὰ τοὺς θλιμμένους, τὸ καλλίτερο ἀντίδοτο γιὰ τὶς πολυποικίλες ἐκφράσεις τοῦ πόνου.

Κι ὅμως, δὲν μπορεῖς οὔτε νὰ τ' ἀγοράσεις οὔτε νὰ τὸ ζητιανέψεις, οὔτε νὰ τὸ δανειστεῖς ἢ νὰ τὸ κλέψεις, γιὰτὶ δὲν ὠφελεῖ σὲ τίποτε, ἀξίζει μόνο ἂν σοῦ τὸ χαρίσουν. Κι ἂν βρεθεῖ κάποιος κουρασμένος ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ δὲν σᾶς χαρίσει ἕνα χαμόγελο, θὰ ἔχετε τὴν καλοσύνη νὰ τοῦ δώσετε ἕνα δικό σας.

Γιατὶ κανένας δὲν ἔχει τόση ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα χαμόγελο, ὅσο αὐτὸς πὸν δὲν τοῦ ἀπέμεινε πιὰ κανένας γιὰ νὰ τοῦ τὸ χαρίσει!

(Ἐ! Μέσα στὴν πληθώρα τῶν εἰδήσεων, τῶν πιθανῶν καὶ ἀπίθανων καταστάσεων, νὰ μὴν ἀφιερῶσουμε, γιὰ μιὰ φορὰ, ἐλάχιστη ἀπὸ τὴ στήλη μας, σὲ κάτι «διαφορετικό»; Τὴ στιγμή, μάλιστα, πὸν δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς τὸ προσφέρουμε, τουλάχιστον τὸ γράφουμε!).